יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

היינט 8 זייטען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 178 | Łódź, Sroda, 2 sierpnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, י' מנחם אב תרצ"ג | № 178

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל.

מיר זענען קרבנות פון א בייזווילליגן בלבול

שרייבען ארעסטירטע רעוויזיאניסטען צו זשאבאטינסקי'ן

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש).

אלע ארעסטירטע רעוויזיאניסטען, וועלכע געפינען זיך אין תפיסה אונטערן חשד אין אנגעהערען צו דער גרופע ציוניסטען־איבערקעהרער, האבען ארויסגעשיקט בריף צו זשאבאטינסקין, אין וועלכען זיי ערקלערען, אז זיי זענען אונשולדיגע קרבנות פון א בייזוויליגען בלבול. זיי זענען גרייט געדולדיג צו ווארטען ביז דער אמת וועט זיגען.

ארעסטירט גאנדהי מיט 32 תלמידים

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

גאנדהי'ס סעקרעטאר און 32 מיטגלידער פון גאנדהי'ס שולע זענען צוזאמען מיט גאנדהי'ס פרוי איבערגעפיהרט געווארען אין דער תפיסה סאבאר־אטי אין אמעדאבאט.

אונגעהויערע היצען אין אמעריקא

40 מענשען אומגעקומען

ניו־יארק, 1 (ספ. טעל.)

אין אמעריקא הערשען אונגעהויערע היצן. ביז איצט זענען שוין 40 מענשען אומגעקומען פון די היצען.

אין ניו־יארק אליין זענען געשטארבען 10 מענשען.

זייט 10 יאהר זענען נישט געווען אין אמעריקא אזעלכע שטארקע היצען.

העריא וועגען זיין רייזע קיין ראטען־פערבאנד

פאריז, 1 (ספ. טעל.).

העריא האט אין א געשפרעך, וועגען זיין וויזיט אין ראטען־פערבאנד ערקלערט: דער ציל פון מיין רייזע איז דערזעלבער ווי אין יאהר 1922.

איך שטרעב אויסשליסליך זיך צו באקענען מיט דער איצטיגער לאגע פון די סאוויעטען. א חוץ דעם, גלויב איך, וואס אמאל שטארקער אין דער נויטווענדיגקייט צו פעסטיגען די באציהונגען מיט א לאנד, וואס איז אזוי וויט פון פראנקרייך, קולטורעל און געזעלשאפטליך.

מיר מוזען אויך טראכטען וועגען דער צוקונפטיגער ווירטשאפטליכע פאליטישע לאגע, כדי בישט צו זיין אויפ'ן לעצטען ארט אין די באציהונגען צווישען די סאוויעטען און דער וועלט.

בעדואינער געשטאכען א מיטגליד פון „השומר הצעיר"

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש).

בעדואינער זענען באפאלען און געשטאכען דעם מיטגליד פון „השומר הצעיר", יעקב פיכמאן פון דער קאלאניע כרכור.

דער באפאלענער איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. זיין לאגע איז נישט געפעהרליך.

דער נייער פוילישער אמבאסאדאר אין רוים

רוים, 1. (ספ. טעל.)

דער ניי־באשטימטער פוילישער אמבאסאדאר אין רוים ד"ר אלפרעד וויסאצקי, האט געלייגט קרענץ אין פאנטעאן אויף די קברים פון די איטאליענישע מלכים, און אויפ'ן קבר פון אומבעקאנטען זעלנער או"פ'ן ווענעציא־פלאץ.

נישט ארויסשיקען פוילישע ארבייטסלאזע פון דייטשלאנד

אפמאך צווישען פוילען און דייטשלאנד

ווארשא, 1 (טעלעפאניש).

היינט איז צוריקגעקומען פון בערלין די פוילישע דעלעגאציע, וועלכע האט געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט דער דייטשער רעגירונג, וועגען נארמירען די געגענזייטיגע באציהונגען אויפ'ן געביט פון געזעלשאפטליכע אויפזיכט.

די דעלעגאציע האט דערגרייכט א פערשטענדיגונג, אפצושטעלען דאס ארויסשיקען פון דייטשלאנד ארבייטסלאזע פוילישע בירגער.

דער אפמאך איז געשטיצט אויפ'ן פרינציפ פון געגנזייטיגקייט ביז דער העלפט פון חודש סעפטעמבער.

דער נייער אמעריקאנער אמבאסאדאר

וועט זיך פארשטעלען דעם מלוכה־פרעזידענט

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

דער נייער אמעריקאנער אמבאסאדאר אין פוילען, וועט דעם 10. סעפטעמבער איבערגעבען דעם מלוכה־פרעזידענט זיינע בעפולמעכטיגונגס - פאפירען.

קאפ. סקאזשינסקי וועט היינט קומען צו פליהען קיין לאדז

נאכמיטאג וועט ער פליהען קיין ווארשא

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

דער קאמענדאנט פון פליה־פלאץ בײַ בולאן האט באשטעטיגט די ידיעה, אז קאפיטאן סקאזשינסקי איז נעכטען אינדערפריה ארויסגעפלויגען קיין פוילען.

קאפיטאן האט באשלאסען צו פליהען נישט דירעקט, נאר עטאפענווייז.

* * *

היינט צווישען 2.30 און 3 נאכמיטאג וועט אויפ'ן לאדזשער פליה־פלאץ אין לובלינעק זיך אפשטעלען דער וועלדישער פליהער איבער'ן אטלאנטישען אקעאן קאפיטאן סקאזשינסקי.

נאך א קורצען אפרוה, וועט קאפ. סקאזשינסקי אפפליהען קיין ווארשא.

פארק „העלענאוו"

צופאהר־טראמוואי 4 און 8.

היינט, מיטוואך, ד. 2 אויגוסט, 9 אווענד וועט פארקומען א טרויער־אקאדעמיע געווידמעט דעם אנדענקען פון נישט־לאנג פארשטארבענעם

גרויסען חזן־קינסטלער

יאסעלע ראזענבלאט ז"ל

אין דער אקאדעמיע נעמען אנטייל: דער וועלט־בארימטער אויבערקאנטאר פון ווארשאווער סינאגאגע משה קוסעוויצקי

זמרה זעליגפעלד און מ. קיפניס אויך די פאפולערע יודישע פאלקס־זינגער

וועלכע וועלען אויסער זייער רייכען רעפערטואר אויספיהרען אויך א רייה קאמפאזיציעס פון פארשטארבענעם, באארבייט און אנגעפיהרט דורך דעם טאלאנטפולען דיריגענט הערץ רובין. מיט דער מיטווירקונג פון לאדזשער פראפעסיאנעלען כאר און ארקעסטער. -::- פון 5.30 נאכמ. וועט שפילען דער לאדזער סימפאנישער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. טעאדאר רידער

פראגראם: 1) א פארטרעט וועגען יאסעלע ראזענבלאט'ס לעבען, שאפען און באדייטונג אין דער חזנישער וועלט פון מ. קיפניס. 2) שויתי לנגדי תמיד; אנוש כחציר; זכרתי לך – אויסגעפיהרט דורכ'ן כאר און סימפאנישען ארקעסטער. 3) הזכרה – אויסג. פון אויבערקאנטאר מ. קוסעוויצקי. 4) ובנוחה יאמר, אלהא נשמה ספעציעל יודישע מוזיק. פון יאסעלע ראזענבלאט ז"ל; דאס יודישע ליד – אויסגעפיהרט פון מ. קוסעוויצקי און סימפאנישען ארקעסטער. 5) רעפערטואר פון מ. קוסעוויצקי און אנד.

ביים קלאוויר: פר. ליכטערמאן־ראוויראוויטש. —::— בילעטען צום פרייז 1.09 צו בעקומען אין דער טערקישער קאנדיטארײַ פיעטריקאווער עק פאלודניאווע, וויינבערג, נאוואמיעסקא 30 (קאנדיטאריי) און אין קאסע פון „העלענאוו".

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאך איך בעקאנט דער ג. קונדשאפט, אז איך האב ערעפענט נאך איין פיליע פון דער

בעוואוסטער צוקערניע און בעקעריי

אויף פילסודסקיעגא 56 (וואסכאדניא)

און עמפפעהל די געשמאקסטע און שטרענג־כשר'ע

פריהשטיקען, יארסקע מיטאגען און אווענדברויטען

צו זעהר בילינע פרייזען. מיט אכטונג

יוסף נאמבערג

לאדז, זגערזשער 11.

בעמערקונג: סאלידע בעדינונג, א גאנצען טאג קאנצערט.

אכטונג

קירזשנער־כאלופניקעס!

היינט, מיטוואך, דעם 2 אויגוסט, פינקטליך 6 נאכמ. קומט פאר אין לאקאל פון האנדווערקער־פעראיין, פיעטריקאווער 64

א גרויסע

פערזאמלונג

פון אלע קירזשנער־כאלופניקעס, מיט א זעהר וויכטיגער טאגעס־ארדנונג. קיינער טאר נישט פעהלען.

פאך־קאמיסיע פון קירזשנער־כאלופניקעס ביים האנדווערקער־פעראיין, פיעטריקאווער 64.

אַן עונג שבת פאר מתפללים!

שבת נחמו, פ' ואתחנן, וועט דאווענען אין דער

„חברה אהבת רעים"

24 פיעטריקאווער 24

דער יונגער שטערן פון די חזנים

ה' מיכאל סאסנאווסקי

וועלכער באציובערט מיט זיינע זיסע תפלות די צוהערער

בילעטען צו בעקומען אין דער יודישער גאס 9 אין הוט־געשעפט ביי ה' לאסקי. ביי האפמאן, וסכאדניא 50 און פרייטאג פון 4 נאכמיטאג אין דער שוהל פיעטריקאווער 24.

3997

א ממזר פון אנ'אַרישען טאַטען

צו וועלכע אומווירדיגקייטן ווערן יודן-שטאַמיגע געטריבן דורך דעם היטלעריזם

א זוהן פון א יודישען טאַטען און אַרישע מאַמע קען זיך „אויסקויפען", אויב ער שרייבט אונטער אזא שענדליכען דאָקומענט

בערלין (יט"א) דער אַמט פאַר'ן ראַסען-ריינהייט אין בערלין ווערט לעצטענס טעגליך בעלאַגערט דורך פיל פערזאָנען פון „יודישער אָפּשטאַמונג פון פאָטער'ס זייט, וואָס בעמיהען זיך צו בעקומען בעשייניגונגען, אַז זיי זענען... אַריער. דער ראַסען-אַמט גיט אַרויס אַזעלכע בעשייניגונגען מיט'ן תנאי, אַז די פערזאַנען זאָלען אונטערשרייבען דעקלאַראַציעס, דאָס באמת זענען זיי נישט קיין קינדער פון זייערע יודישע פאָטערס, נאָר מחמת זייערע אַרישע מוטערס האָבען פעררעטען די יודישע מענער מיט אַריער.

באַלד'ן אונטערשרייבען אזא שאַנד-דעקלאַראַציע בעקומט דער פעראינטערעסירטער אַ דאָקומענט, אַז הגם זיין געזעצליכער פאָטער איז געווען אַ יוד, איז אָבער פעסטגעשטעלט געוואָר'ען, אַז ער איז באמת פּאַטערלאָז און זיין אָפּשטאַמונג איז נישט קיין יודישע. באַטירלין, איז די צאָהל פערזאָנען, וואָס ענטשליסען זיך אויף אַזאַ אומווירדיגע האַנדלונג אַ בעגרענעצטע. פאַר זעהר פיל איז עס אָבער דער איינציגער אויסוועג, כאָך צו קענען ווי עס איז בעקומען אַרבייט.

פון דעם דאָזיגען איינגעאַרבייטען „זכות-אבות" קענען, פערשטעהט זיך, געניסען אַלוין אַזעלכע קינדער פון געמישטע חתונות, וואָס זייער'ע מוטערס זענען געווען אַריערינס, דאָגעגען איז נישטאָ קיין שום אויסוועג — אַפילו אין דער דאָזיגער ערנידעריגענדער פאָרם — פאַר זיהן פון אַרישע פאָטערס, וואָס האָבען חתונה געהאַט מיט יודישע פרויען.

(ווי בעקאַנט, האָט דער ערשטער, וואָס האָט געמאַכט געברויך פון אַזאַ נאָבעלען מיטעל, ווי פאַרשטעלען די אייגענע מוטער אין אַ העסליכען ליכט, געווען דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער שריפטשטעלער בראָנען פון דער ליטעראַרישער לייטונג פון דייטשען ראַדיאָ. בראָנען האָט עס געטאָן נאָך מיט אַ צייט איידער אַדאָלף היטלער איז געקומען צו דער מאַכט. האָבענדיג א יודישען פאָטער, האָט בראָנען זיך געלאָזט „כשר'ן" דערמיט, וואָס ער האָט עפענטליך ערקלערט, אַז אמת זיין פאָטער איז געווען א יוד, אָבער זיין מוטער האָט פעראַטען איהר יודישען מאַן מיט אַן אַריער... האַלט-העקער, פון דעם דאָזיגען געראַט איז ער, בראָנען, געקומען אויף דער וועלט)

ציהונג פון דער פּרעמיטעטער בוי-הלואה

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש) נעכטען איז פאָרגעקומען די ציהונג פון דער 3 פּראָצענטיגער פּרעמירטער פּראָצענט הלוואה, סעריע 1.

די געווינסען זענען אַרויס:

250,000 זל. — נ' 48967.

50 000 זל. — נ' 406885.

10,000 זל. — נומערן 427249 422888

305875 845421 680338 607491 31614

133728 444788 204348.

100 זל. — נומערן 861036 250922

235542 488137 117750 866409 765711

383373 45739 295711 575509 474879

267988 357330 473220 272320 954084

479011 818496 36803 642959 168252

637219 816793 688542 785070 968916

616662 32696 788197 119788 16098

951479 99970 488422 814867 732422

849392 913640 622792 594722 425940

851080 877847 599147 769217 778730

136518 652234 625734 482652 479014

244917 482392 822965 621329 1744 23214

410651 163296 614209 576862 677865

395059 136661 119372 677763 92287

471856 522713 641272 130688 464607

600415 160334 824105 381152 524355

568990 243507 25717 187614 363070

865812 320133 830073 305755 537604

214385 542112 116969 902522 155543

998375 714436 803966 642142 352016

100835 612666.

וויכטיג פאר אינדוסטריעלער

אויפקלערונג פון פינאַנץ-מיניסטעריום וועגען גייסטיגע אַרבייטער

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש).

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום קלערט אויף, אַז גייסטיגע אַרבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין די ביוראָס פון אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען (בוכהאַלטערס, קאָרעספּאָנדענטען א. אַז. וו.) ווערען נישט אַריינגערעכענט צו דער צאָהל בעשעפטיגטע אַרבייטער, ביים קלאַסיפיצירען די אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, כדי צו בעשטימען די קאַטעגאָריעס פון פּאַטענטען.

פּאַפּיער-הורטאָווניקעס אָפּגעשאַפט אַלע ראַבאַטען

וואַרשא. (ספּ. טעל.)

די פּאַפּיער-הורטאָווניקעס האָבען צוריקגעצויגען אַלע ביז איצטיגע ראַבאַטען, און דאָס האָט דערפיהרט צו אַ פּרייזען-שטייגערונג אויפ'ן פּאַפּיער-מאַרק.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואך, דעם 2 אויגוסט 1933

5,00 רעקאָרדס, 5.15 פּוילישע פאָלקס-מוזיק, 6,15 רעפּעראַט, 6,35 קאָנצערט. 7,05 רעפּעראַט, 7,40 ליטעראַרישע פּערטעלשעה, 8,00 קאָנצערט, 9,10 פּרעהליכע אויריציע.

• • •

פון אויסלאַנד

3,50 דאווענטרי — סימפ. קאָנצערט, 7,05 הילווערסום — קאָנצערט, 8,40 בעלגראַד — אָפּערע, 8,45 שטראַסבורג — סימפ. קאָנצערט — געווידמעט שאָפּינס שאַפונגען, 8.45 רוים — אָפּערעטקע, 9,00 ברוסעל — קאָנצערט.

זאָל זיך יעדער א נדר געבען צו באָיקאָטירן דאָס היטלער-דייטשלאַנד

רופט אַנ'אַנגעזעהענער יודישער פּאַרלאַמענטאַריער אין ענגלאַנד

לאָנדאָן. (יט"א) דעפּ. מאַיאָר נייטהען (ליבעראַל) איז די טעג אַרויסגעטרעטען אויף אַ פער־זאַמלונג, אין וועלכער ער האָט געהאַלטען אַ רעדע קעגען דייטשלאַנד און ערקלערט צווי. אַגב.:

איך בין אַ יוד, אַנ'אַדוואָקאַט און אַ ראַדיקאַלער מיטגליד פון פּאַרלאַמענט. ווען איך וואָלט היינט געווען אין דייטשלאַנד, וואָלט מען מיר, אַלס אַ יודישען אַדוואָקאַט, צוגענומען מיין ברויט און, אַלס ראַדיקאַלער פּאַרלאַמענטאַריער, וואָלט איך מיך געפונען הינטער דעם שטעכעדיגען דראָהט פון אַ קאָנצענטראַציע-לאַגער.

די לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד איז נישט די אַרבייט פון אונדיסציפּלינירטע שטורמיסטען. דאָס איז די דירעקטע און אויסגערעכענטע קאָנסעקווענץ פון פעראָרדנונגען, וועלכע עס גיט אַרויס אַ פּאָליטיש-פּאַרטיילישע רעגירונג נישט אין אַ מאָמענט פון איבערגעאיילטער היציגקייט, נאָר נאָך אַ קאַלטער איבערלעגונג, דער שטאַט, צו וועלכען די יודען מעגען זיך דאָך ווענדען נאָך שוץ, דעקרעטירט, אַז ער וועט פאַר זיי נישט נעמען קיין שום אחריות, נאָך ערגער: אַז ער וועט נישט נאָר זיי נישט שיצען פאַר ביזן, נאָר וועט זיי נאָך אַליין אָנטאָן שלעכטס. די דייטשע רעגירונג טענה'ט, אַז זי האָט דאָס רעכט צו טון.

פונוואַנען שטאַמט דאָס דאָזיגע רעכט? וועלכע מאַכט האָט עס גע'פסקענט, אַז איינער, וואָס האָט געהאַט אַ יודישען זיידען, האָט נישט קיין רעכט צו לעבען? אויף וועלכע שטיינערנע לוחות איז עס געשריבען, אַז בלויז אַריער מעגען שניידען וואָס יענע האָבען געזייהט?

עס איז דאָ אַ רעכט, וואָס איז שטאַרקער פון יעדען דין, וועלכען הער היטלער איז ביכולת אַרויס צוגעבען. דאָס איז דאָס רעכט פון פעלקער. עס איז דאָ אַ קאָדעקס, וואָס איז נאָך העכער פון דעם נאַצי-פּראָגראַם, זיין נאָמען איז ציווילזאַציע. און אין נאָמען פון דער ציווילזאַציע ווערט דאָס נאַצי-דייטשלאַנד גע'משפט און אין נאָמען פון דער ציווילזאַציע — פער'משפט.

מיט וואָס זאָל מען דאָס היטלער-דייטשלאַנד בעקעמפען? פרעגט מאַיאָר נייטהען. קיין מלחמה איז נישט דענקבאַר. עס זענען אָבער דאָ אַנדערע מעטאָדען, ווענגער גרויזאַמע, אָבער פונקט אַזוי ווירקזאַמע, עס איז דאָ דער עקאָנאָמישער באָיקאָט.

איך וואָלט מיר ווינשען, אַז יעדער איינער אין אונזער לאַנד, וואָס שעצט די פרייהייט, זאָל זיך געבען אַ נדר, אַז ער וועט נישט האָבען קיין שום דירעקטען אָדער אונדירעקטען מגע — ומשא מיט'ן היטלעריזם, — אַז ער וועט נישט גע־ניסען פון קיין שום דינסט אָדער בעקוועמליכקייט וואָס שטאַמט פון דייטשלאַנד.

אויסשעכטען אלע יודען

אזעלכע גיפטיגע בראָשורן ווערן פערשפּרייט פראַנק און פריי אין בערלין

בערלין, 1 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף די בערלינער גאַסען ווערען פערשפּרייט פלוגבלעטער און בראָשורען מיט גיפט און האַס געגען יודען. אין די בראָשורען רופט מען אויס-צושעכטען אַלע יודען.

די פערשפּרייטער טיילען די פלוגבלעטער פראַנק און פריי, אומגעשטערט פון דער פּאָליציי.

היטלעריסטישער קאַמף מיט'ן קאָמוניזם

א סך פערוואונדעטע און מאַסען-אַרעסטען

בערלין, 1 (ספּ. טעל.) דעראַנטי-מלחמה טאָג, וואָס איז פּראָקלאַמירט געוואָרען דורך די קאָמוניסטען, איז אדורך אין אַלגעמיין רוהיג, שוין מיט א טאָג פריהער זענען אַרעסטירט געוואָרען 50 פּערזאָן פאַר פערשפּרייטען פלוג-בלעטער, וואָס האָבען גערופען צו דעמאָנסטראַציעס.

די אַרעסטירטע זענען איבערגעפיהרט געוואָרען אין קאָנצענטראַציע-לאַגער אין אָראַניענבורג.

צו א שאַרפען קאַמף איז געקומען צווישען קאָמוניסטען און שטורמיסטען, וועלכע זענען צוריקגעקומען פון איבונגען אין טאַנדערן. די קאָמוניסטען האָבען געצוואונגען די שטורמיסטען צו ענטלויפען, וועלכע האָבען איבערגעלאָזט אויפ'ן פּלאַץ 3 שווער פערוואונדעטע.

פון פערשידענע דייטשע פּראָווינצען מעלדעט מען וועגען ווייטערדיגע אַרעסטען פון קאָמוניסטען.

אין אַקוויזגראַם זענען איבערגעגעבען געוואָרען דעם געריכט 15 קאָמוניסטען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין מלוכה-פּעראַט.

אין אַלגעמיין זענען אין גאַנץ דייטשלאַנד אַרעסטירט געוואָרען אַ סך קאָמוניסטישע טוערס.

אויסערדעם איז ענטדעקט געוואָרען אַ סאָציאַל-דעמאָקראַטישע אָרגאַניזאַציע, וועלכע האָט פּער-לייכטערט איהרע פּאַרטיי-מיטגלידער צו ענטלויפען קיין אויסלאַנד. צווישען די אַרעסטירטע געפינט זיך אויך א דעפּוטאַט צום פּרייסישען סיים.

אין פּלאָען האָט א פּאָליציאַנט דערשאָסען א קאָמוניסט, וועלכער האָט זיך נישט צוגעהערט צו זיין אויפפאָדערונג.

קאַמף מיטן קאָמוניזם אין דייטשלאַנד

בערלין, 1 (ספּ. טעל.)

די פּאָליטישע פּאָליציי האָט ענטדעקט אין רוהר-געביט א נישט לעגאַלע קאָמוניסטישע אָר-גאַניזאַציע.

אין עססען האָט מען אַרעסטירט 15 פונקציאָנערען פון דער זעלבער אומלעגאַלער אָרגאַני-זאַציע, די פּאָליציי האָט קאָנפיסקירט זעהר א סך קאָמוניסטישע ליטעראַטור.

די אַרעסטירטע וועלען געשטעלט ווערען פאַר'ן דייטשען שטראָף טריבונאַל פאַר מלוכה-פעראַט.

Dr. med.
B. ROBINSON
צוריקגעקעהרט
10 פּיעטריקאָווער 10
טעל. 131 86.
נעמט אָן פון 3-4 נאָכמ. און 7-8 אָוו.

אכטונג, באַרוט!!!
די איינציגע
פּוילישע - יודישע ביבליאָטעק
א. נ. פון א. אלייזענשלאס
ליטמאַנאָווסקיענא 15
פּראָקלאַמירט אַ בילגען חודש אָהן קויציע.
חודש-אָפּצאָל פאַר אַרבייטסלאָזע נור 40 גר.
אַ גרויסער אויסוואַהל פון נייע ביכער.
די ביבליאָטעק איז אָפען יעדען טאָג (חוץ דינסטאָג) פון 7 ביז 10 אָוונט.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 מיטאָג
אלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעמשניצע-פּרייזן

איינקויף פון גאָלד זילבער ביזשוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטען צו די אַלערהעכסטע פּרייזען געוויסענהאַפטע בעדינונג.
I. SOŁOWEJCZYK
פּיעטרקאָווער 27
(פריער שרודמיעסקא 5)

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונט.

Dr.
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָז-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אָוו.

וויכטיג פאַר דער אָרימער לאָדזשער בעפעלקערונג
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז ס'איז ערעפענט געוואָרען דאָס
אמבולאַטאָריום
ביים פעראיין „מלבוש ערומים"
שעניעוויטשא 3/5,
וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן אָרט. שיקט אויך אַרויס דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען מיט וויזיטען אַהיים
נעהמט אויך אָן געבורטען און אַלע אַרט אַנאַליזען. מינימאַלע אָבצאָה-לונגען.
די פערוואַלטונג.

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

פעראייניגטע קאָמיסיע פאַר טוריסטיק, פּיעטריקאָווער 83
(לאָקאַל פון „פּועלי-ציון")
די נאָהענטסטע טעג פאָהרט אָפּ
נאָך ארץ-ישראל
א גרופּע טוריסטען
די פערשריבענע וועלען פּערזענליך בעקומען מעלדונגען וועגען טערמין פון זייער אָפּפאָהר. צו די ווייטערע גרופּען ווערען שוין אָנגענומען פרישע קאַנדידאַטען.
דאָס ביוראָ איז טעטיג יעדען טאָג פון 11—2 פאַרמ. און פון 5—7 אָוונט.

ד"ר מעד.
מ. העלער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטא 8, טעל. 17989.
נעמט אָן ביז 10 פריה און פון 4—8 אָוו.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלע וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פּרייזען

דייטשלאנד, וואוהין?...

א שמועס מיט'ן פיהרער פון דער דייטשער סאצ. דעמאקראטיע פרידריך שטאמפפער

זונטאג האב איך זיך אויסגעקליבען קיין דאברעכאוויץ, א טשעכיש שטעטעל, וועלכעס ליגט א שעה רייזע פון פראג, דער נייער וואוין-ארט, בעסער געזאגט אפרוי-ארט, פון איצטיגען פיהרער פון דער דייטשער ס.ד. פרידריך שטאמפפער. א גאנצע וואך ארבייט ער אין פראג, וואו ער פיהרט אן מיט דער ס.ד. ביורא.

ער נעמט מיך אויף זייער גאסטפריינטלעך, האט אבער כלל קיין חשק נישט צו געבען אינטערוויוען. ס'איז מיר אבער בייגעשטאנען דער זכות פון מיינע בעקאנטע סאציאליסטען און ס'איז מיר דאך געלונגען צו האבען מיטן פעראנטווארטליכען פיהרער א קורצען שמועס. ער איז אפילו קארג געווען אויף ווערטער, זיי געמאסטען און געוואויגען און נאכגעקאנטראלירט, צי איך האב חלילה נישט צוגעגעבען קיין איבעריג ווארט.

* * *

ווי איז אייער מיינונג, פרעג איך, וועגען דעם דייטשען יודענטום? צי האט באמת עקזיסטירט א יודענפראגע אין דייטשלאנד, אדער איז זי בלויז אן אנטיסעמיטישע דערפינדונג?

– דער דייטשער יודענטום — ענטפערט ה' שטאמפער — איז אזוי פערשידענארטיג, אז מ'קען עס נישט בעטראכטען אלס איינהייט. פון איין זייט האבען מיר אין דייטשלאנד יודען, וועלכע וואוינען אין לאנד מדור דורות און פון דער אנדערער זייט געפינען זיך א סך ניי-איינגעוואנדערטע. אויך אין עקאנאמישען זינען בילדען נישט די דייטשע יודען קיין איינהייטלעכס, זיי פערנעמען פלעצער אין די פערשידענסטע געביטען פון דער ווירטשאפט.

די דייטשע סאציאל-דעמאקראטיע האט שטענדיג געקעמפט און איז תמיד גרייט צו קעמפען פאר דער גלייכבערעכטיגונג פון אלע פעלקער און געגען יעדער ראסען-שנאה. פאר דער ארבייטער-מאסע האט קיין יודען-פראבלעם קיינמאל נישט עקזיסטירט. דער פראלעטאריאט האט בכלל קיין שום אינטערעס נישט פאר די כלערליי ראסען-פראבלעמען. די פאפולערסטע פערזענליכקייט ביים דייטשען פראלעטאריאט איז געווען דער יוד פאול זינגער.

היטלערס אנטיסעמיטיזם בעווייזט קלאר, אז זיין בעוועגונג איז דורכאויס קליינבירגערלעך, און אז די נאצי-רעוואלוציע איז די רעוואלוציע פון קליין-בירגערטום.

למען האמת וואלט איך דאך וועלען צוגעבען, בעמערקט מיין אינטערוואויאר — אז ס'האט אפשר יא עקזיסטירט אין א געוויסער מאס א יודען פראגע, אבער נאר צווישען די אקאדעמישע בעריפען, צוליב די נייע אימיגראנטען.

— צי זענט איהר נישט אויסען צו זאגען דערמיט, אז די מזרח-יודישע איינוואנדערונג איז איינע פון די סיבות פון דער אנטיסעמיטישער כוואליע, וועלכע פערפלייצט איצט דייטשלאנד.

די מזרח-אייראפעאישע אימיגראציע לאזט זיך בשום אופן נישט בעטראכטען אלס וויכטיגע סיבה פון היינטיגען דייטשען אנטיסעמיטיזם. זי האט אפילו יא מיטגעווירקט, ווי כ'האב געזאגט, אבער בלויז בנוגע די אקאדעמישע בערופען, ווייל אין אלגעמיין איז די קאנקורענץ פון די ניי-איינגעוואנדערטע יודען געווען כמעט גלייך נול. על פי רוב זענען זיי בידנע קליינהענדלערס, אט די ארימע און אומגליקליכע, וואס פערדינען קוים אויף א שטיקעל ברויט זענען פערבליבען רעכטלאז און שוצלאז, אויף זייער קאפ גיסט זיך אויס דער גאנצער היטלעריסטישער צארן. די קאנקורענץ פון די גרויסע „ווארען-הייזער", — אט דאס איז געפעהרליך פאר'ן דייטשען בירגערטום. די דאזיגע „ווארען-הייזער" בעהערען אבער נישט צו די מזרח-יודען, די קאפיטאליסטען, די אינהאבערס פון „ווארען-הייזער" ריהרט, חלילה, היטלער נישט אן.

– צי וועט מיר דערלויבט זיין צו פרעגען, וואס איהר האט דעה צו זאגען היינט, נאך דער היטלער-איבערקעהרעניש, וועגען דער טאקטיק פון דער ס. ד. אין די יאהרען 1918–33?

– יא, ס'איז דא א סך צום ריידען... די פרעגע לאזט זיך אבער נישט ענטפערען על רגל אחת.

כ'לאז זיך אבער נישט אפ'פטר'ן מיט דער בעמערקונג און פרעג ווייטער.

– צי איז נישט געווען דער געבאט פון דער שעה צו פראקלאמירען א גענעראל-שטרייק, ווען היטלער איז געווארן פרעמיער?

– איך בין איבערצייגט, אז דער גענעראל-שטרייק וואלט זיך געענדיגט מיט א פיאסקא. ס'איז זיך לייכט פארצושטעלען מיט וואס פאר אנ'אכזריות דער שטרייק וואלט אונטערדריקט געווארען און די פאטאלע רעזולטאטען פאר די שטרייקענדיגע. דאך אבער, זאג איך היינט, אז ס'וואלט בעסער געווען אונטערצוגיין אין ברויזענדיגען קאמף.

ווי וועלען ווירקען געוויסע דראקאנישע געזעצע אויף דער טעטיגקייט פון דער דייטשער עמיגראציע?

– די העזה פון היטלער'ן צו בערויבען פון בערלין די בירגערשאפט, רעכט און פערמעגען פון וועלס, פאגעל א. א. איז מאר אונז נישט מעהר ווי א וויץ. געריגגס גרויזאמע סאנקציעס בעווייזען ווי ווייט „אלעס אין דויטשלאנד אויף דעם קאפף שטעהט". אז ס'איז אפגענומען געווארען דער שכל ביי די היטלעריסטישע מנהיגים. גלייך ווי ס'וועלען בעהערשען דייטשלאנד דער קלארער פערשטאנד און דאס רעכט אנשטאט דער איצטיגער הפקרות וועלען בטל ווערען אלע היטלער-גזירות, צוריבען ווערען אין שטויב.

צי וועל איך רעכט האבען, אויב כ'וועל דרינגען פון אייערע לעצטע ווערטער, אז היטלער'ס טעג זענען געצעהלטע און אז ס'איז צו דערווארטען נאהענטע פאליטישע שינויים?

– ס'איז שווער צו זיין א נביא (פראגנאסטירען). פון אונזער זייט מאכען מיר אלע אנשטרענגונגען און מיר זעען פעסט אין אונזער האפנונג, אז דער היטלער-פעריאד וועט לאנג נישט דויערען, אלענפאלס זעען מיר בעוואפענט מיט א אומדערשיטערליכען געדולד און גרייט אויך צו א דויערנדיגען קאמף. צעהנדליגער יאהרען שטעהן מיר אין אונזערע רייהען. מיר וועלען קיינמאל נישט אויפגעבען אונזער גלויבען אין נצחון פון סאציאליזם און אין נצחון פון דער דעמאקראטיע. פריהער אדער שפעטער, וועלען מיר זיין די זיגערס.

– די צייטונגען ברענגען אין דער לעצטער צייט פערשידענע ידיעות וועגען אויפשטאנד-בעוועגונגען צווישען די נאצי-מאסען. אט האבען מיר נישט לאנג בעלייענט אין „מאנטשעסטער גארדיען" וועגען אנ'אנטי-היטלעריסטישען אויפשטאנד פון צעהנדליגער טויזענטער. ווי זאלען מיר זיך בעציהען צו די דאזיגע ידיעות?

— די אומצופרידענהייט צווישען די נאצי-מאסען איז זעהר פערשטענדליך. איידער היטלער האט בעקומען די מאכט, האט ער זיך מאסקירט אלס שונא פון גרויסקאפיטאל און געלאקט די מאסען מיט סאציאליסטישע לאזונגען. אבער נאכדעם ווי היטלער איז געווארען דיקטאטאר האט ער געשטעלט זיין בעוועגונג צו דער דינסט פון קאפיטאליזם, כדי איהם צו פעראייביגען, פערפעסטיגען און פערשטארקען. היטלער האט זיך נישט געשעמט צו פעראטען אפען פאר דער גאנצער וועלט די פריער אלס הייליג פראקלאמירטע אידעאלען.

אויך בנוגע דער אויסערן-פאליטיק האט זיך היטלער געשטעמפעלט אלס פערפירער. מ'האט היפנאטיזירט די מאסען וועגען נאציאנאלער דער-הויבונג, וועלכע וועט דייטשלאנד באלד ארויפשטעלען בראש פון אלע פעלקער. וואס איז אבער געשעהען?! אין רוים האט היטלער בעשטעטיגט ווערסאל (אונטערשרייבענדיג דעם פיר פאקט) און אין ווארשע האט דער דאנציגער נאצ. סאצ. בירגערמייסטער מוותר געווען אויפ'ן פוילישען קארידאר. יא, אין בערלין פראקלאמירט מען דעם ראטענוי-מארד אלס נאציאנאלען אקט און מען בעערט ראטענוי'ס רוצחים ווי פאלק-העלדען. ראטענוי'ס פאליטיק אבער מאכט מען נאך. ס'איז אבער א פאלשע און נישט געלונגענע נאכמאכונג. די פאליטיק פון ראטענוי איז געווען ווייט פאלק-בעוואוסטער און צילבעוואוסטער.

היטלער מעג אויך להבא ווארפען צו די פיס פון די מאסען די יידישע קרבנות. ער מעג אויך ווייטער פערכשופ'ן די יוגענד מיט מיליטער-איבונגען אין די לבנה-נעכט — לאנג קען דאס נישט אויסהאלטען. די נאצי-מאסען, און קודם-כל די נאציאנאל-סאציאליסטישע ארבייטער-מאסען, וועלכע האבען היטלערס צוזאגען גענומען תמימותדיג און ערנסט, זענען אפגענארטע און ענטוישטע. די עיקר שטרעבונג פון די מאסען איז געווען און איז געבליבען א רעוואלוציע געגען דעם קאפיטאל. אלע ידיעות וועגען די אנטי-היטלעריסטישע אויסברוכען זענען קרוב לאמת. דער „מאנטשעסטער גארדיען" איז זעהר א סאלידע צייטונג און מ'דארף אננעמען, אז איהרע ידיעות זענען ריכטיג.

פראג, אין יולי. י. רונו

דער חידוש אין ענגלישען פארלאמענט

צי וועלען די היימלאזע יודען ווערען ארץ-ישראל'דיגע בירגער?

דער פראיעקט אינ'ם ענגלישען פארלאמענט, — וועלכער איז שוין אין ערשטען לייענען אנגענומען געווארען, — אז אלע אנמלוכה'שע יודען זאלען אנערקענט ווערען פאר בירגערס פון ארץ-ישראל, זעהט אויס ווי עפעס א פאנטאזיע, א חלום, און ס'ווילט זיך א קניפ טון זיך אין האנד, צי מיר שלאפען נישט.

צוקוקענדיג זיך צו די שרעקליכע יסורים פון די דייטשע יודען אונטערן קנוט פון די היטלערישע תליינים, און זעהענדיג דערביי, ווי די יודען בירגערס פון אנדערע לענדער האבען פונדעסטוועגען די מעגליכקייט צו זוכען שוץ ביי זייערע קאנסולען און באר די אומגליקליכע דייטשע בירגערס אויסגעשטעלט אויף גנאד און אומגנאד פון זייערע רוצחישע הערשערס, האבען נישט צו וועמען צו קלאגען און שרייען, — האט מען וויפיל מאל ביי זיך געטראכט, אז עס וואלט געווען א גרויסער הומאניטארער פערדינסט מצד דער פעלקער-ליגע, ווען זי וואלט בעשלאסען ארויסצונעמען די דייטשע יודען פון די היטלערס בירגערשאפט און מאכען זיי פאר וועלט-בירגערס, אדער ווען וועלכע ס'איז פון די גרויסע מלוכות זאלען זיי נעמען אונטער איהר שוץ. מ'האט אבער די דאזיגע נאאיווע פאנטאזיע נישט ארויסגעזאגט הויך, ווייל וועמען קען עס איינפאלען, אין דעם צייט פונ'ם איצטיגען מאדערנעם בארבאריזם, ווען פעלקער און מענשען זענען אייגער געגען אנדערען ווי ווילדע חיות, זאל זיך געפינען א רעגירונג מיט אזעלכע הומאניטעטען, וואס זאל נישט מורא האבען פאר איהר אייגענעם פאלק, אדורכפיהרען אזא הויכען רעיון.

איצט אז די קאלומבוס איי איז אוועקגעשטעלט געווארען, אז דער פשוט'ער געדאנק איז געפונען געווארען, צו מאכען אלע אנהיימיגע יודען פון דער גאנצער וועלט פאר בירגערס פון דער יודישער לאנד (ארץ-ישראל), דוכט זיך, אז א בעלעם איז אונז פון אויג אראפגעפאלען און ס'זעהען אויפגעקומען עפעס נייע מאדנע ליכטער.

מיט עטליכע יאהר צוריק, ווען די אראבער-פראגע האט זיך געשטעלט אין דער ברייט פונ'ם יודישען אויפבוי-ווערק אין א"י, דער הויפט אין שייכות מיט די דעמאקראטישע פרינציפען און מיט'ן געדאנק פון א פארלאמענט אין א"י, — האבען א טייל עקסטרעמע ציוניסטען זיך געכאפט אנצוהאלטען, ווי אן א רעטונגסאנקער, אן דעם געדאנק, אז די מעהרהייט-פראגע קען אונז נישט שטערען, ווייל די יודען פון דער גאנצער וועלט זענען דאך א"י-בירגערס.

דער דאזיגער געדאנק האט אויסגעזעהען ווי א נאנסענס, ווייל ווי קען איין מענש זיין א טאפעלער בירגער פון צוויי היימען? און לעצטענס האט מען טאקע אויפגעהערט אפעריען מיט דעם ארגומענט.

איצט ווערט די קשיא ווידער פערענטפערט. די אלע יודען פון דער וועלט, וואס האבען נישט קיין בירגערשאפט, למשל די אז. גער. „נאנסען-בירגערס", ווערען גערעכענט פאר א"י-בירגערס. אזוי ארום קען גלייזט ווערען די מעהרהייט-פראגע אין א"י.

און פארוואס זאל מען נישט גיין ווייטער און אדורכפיהרען דורך דער פעלקער-ליגע, אז אלע דייטשע יודישע בירגערס זאלען אויטאמאטיש, אפילו אהן אנ'אפציע פון זייער זייט, פערעכענט ווערען פאר א"י-בירגערס! זיי וואלטען אזוי ארום זיך געפונען אונטערן שוץ פון דער ענגלישער אמבאסאדע און ס'וואלט שוין קיין האר פון זייער קאפ נישט געפאלען, ווייל אין רשות פון דער ענגלישער „פעלקער-ליגע", ווי ס'איז געפאלען אין פארלאמענט דער קלוגער ווערטעל, געפינען זיך 10 מאל מעהר דייטשע בירגערס, ווי יודען אין דייטשלאנד, און מ'וואלט שוין געהאט גענוג מיטלען, צו צוזינגען היטלער'ן צו אנשטענדיגער בעהאנדלונג פון זיינע יודען!

און אין א"י וואלט זיך געשאפען א מאדנע לאגע: דאס לאנד וואלט געהאט הונדערטער טויזענטער בירגערס, וואס וואלטען אין דער פרעמד געניסען פון מלוכה'שע שוץ, אבער אויף צו קומען אין זייער היים וואלטען די געטראפען שטערונגען, ווייל א"י-רעגירונג איז נאך ענג און ס'פעהלט די אויפנאם-פעהיגקייט.

די דאזיגע פעריתום'טע בירגערס וואלטען אבער געהאט רעכט אנצופיהרען מיט'ן גורל פון זייער היים און בעטייליגען זיך אין דער אפשטימונג אין א לעגיסלאטיווען ראט. מ'וואלט אפילו געקענט זיי איינשפארען הוצאות און דערלויבען זיי אפצוגעבען זייערע שטימען אין זייערע צייטווייליגע היימען, ביי די קאנסולען.

מ'קען גארנישט פאראויסזעהען, אין וועלכע ווייטקייטען אזא פאנטאזיע קען פערפיהרען. אבער דער ערשטער ווארט איז שוין געזאגט געווארען און דאס איבריגע איז שוין א פירוש.

ס'בלייבט באר אן אומגעהייער-שווערע קשיא, וואס דער ענגלישער פארלאמענט שטעלט זיך אוועק לגבי די דייטשע יודען אין די אדלער-הויכקייטען פון הומאניזם, בעת די ענגלישע רעגירונג האט איבע-צ'אידעט און אדורכגעפיהרט אזא געוואלדיגע חזירי מיט'ן „4 פאקט". צי קומט דאס טאקע צום אויסדרוק א סתירה צווישען פאלק און דער ביוראקראטיע אדער ס'איז דא בלויז איין שטיק מיאוסע צביעות!?

און ווי פערענטפערט מען עס אין שייכות מיט די שיקאנעס, וואס ענגלאנד מאכט אונז אצינד אין א"י גרענעץ? צי איז עס ארום און ארום בלויז שקר, היפאקריזיע, אדער מ'קען זיך האלטען אן צו פאקטים פון לאגיק און צוזאמענשטעלען מאכען אלע סתירות?

ס'איז אויך געוואלטיג כאראקטעריסטיש, וואס דער געזעץ-פראיעקט איז ענטשטאנען נישט אין רעזולטאט פון לאנגע חקירות פון וויסענשאפטס-לייט, אדער פאליטישע אונטערהאנדלונגען צווישען פארטייען און פעלקער, נאר ווי א מין באלעבאטישער איינפאל פון א דעפוטאט, וואס האט צופעליג ביי זיך פאר א גאסט דעם אנטלאפענעם דייטשען יודען אלבערט איינשטיין, וועלכער דארף צופעליג ווערען פראפעסאר פון א"י-אוניווערזיטעט. האט זיך דער דעפוטאט, צוליב'ן כבוד פון זיין הויכען גאסט, וואס איז געזעסען אויף דער גאלעריי, געהאלטען א פייערדיגע פרא-יודישע און אנטי-היטלערישע רעדע און ארויסגעכאפט זיך (כאטש ער איז גאר א קאנסערוואטיסט) מיט'ן וואונדערבארען פארשלאג (אפשר טאקע פון איינשטיינען אונטערגעזאגט), וועלכער האט צופעליג בעשאפט חן געווען און איז אנגענומען געווארען.

אזעלכע זאכען פלעגען יודען אמאל בעטראכטען פאר ניסים, ווייל בדרך הטבע פאסירט עס נישט און אויב ס'איז נישט קיין נס, איז עס אלענפאלס אנ'אומפערשטענדליכער חידוש, אנ'אויסטערלישע היסטארישע געשעהעניש, וואס פאסירט איינמאל אין הונדערטער יאהרען.

איז עס נישט קיין חלום? וועט עס טאקע ווערען א געזעץ און מיר וועלען ציהען פון איהם די קאנסעקווענצען? וועט עס נישט בלייבען אנ-עורבא פרח, אנ'אדורכגעפלויגענער שיינער ווערטל?

פ. ס.

ווי וואגט זיך די „יודישע רונדשוי"

צו קריטיקירען דעם ארישען באיקאט

בערלין (יט"א) אין איהר לעצטען נומער האט די „יודישע רונדשוי" געזאגט אפגעדרוקט מיט פעטיט-שריפט א קורצע נאטיץ וועגען דער פארשטעהענדער אויסשטעלונג פון דער דייטשער וויין-אינדוסטריע, וואס דארף פארקומען אין הערבסט און צו וועלכער עס וועלען נישט צוגעלאזען ווערען קיין יודישע פירמעס. צוליב דער דאזיגער קורצער נאטיץ ווערט איצט די „יודישע רונדשוי" שארף קריטיקירט דורך דעם „פעלקישען בעאבאכטער" וועלכער לייקענט נישט די עצם ריכטיגקייט פון דער אינפארמאציע. די צייטונג שרייבט, אז די „וויין-אינדוסטריעלער האבען דאס פולע רעכט צו באיקאטירען יודען: ווי אזוי אבער וואגט זיך די „יודישע רונדשוי" צו קריטיקירען צוליב אט דעם בעשלוס דעם פערבאנד פון די וויין-פאבריקאנטען?"

„פאלאניא רעסטיטוטא"

פאר'ן שעף-רעדאקטאר פון „פעסטער לאיד"

בודאפעשט. (יט"א) דער שעף-רעדאקטאר פון „פעסטער לאיד", יאזעף וועסי, מיטגליד פון דער אונגארישער אויבערשטער קאמער, איז אויסגעצייכענט געווארען מיט'ן קאמאנדאר קרייץ פון „פאלאניא רעסטיטוטא".

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך
2
י
מנחם אב תרצ"ג

אויגוסט

זון-אויפגאנג 3.33
זון-אונטערגאנג 7.31

ארבייטסלאזע ביים בויען באהן-ליניעס

(2) אויף דער ליניע פון דער ווארשעווער באהן-דירעקציע און פון אנדערע דירעקציעס וועלען איצט בעשעפטיגט ארבייטסלאזע ביים איבערבויען באהן-ליניעס.

אויך אויפ'ן לאדזער באהן-קנופ ווערען זיצט בעשעפטיגט ארבייטסלאזע.

די פרייזען אויף די מערק פאלען

(2) נעכטען איז אויף די לאדזער מערק נאטירט געווארען די ווייטערדיגע ירידה פון פרייזען אויף ארטיקלען פון ערשטען געברויך.

מילכיגס איז ביליגער געווארען מיט 10 פראצענט, חוץ פוטער, וואס איז געבליבען ביי דיזעלבע פרייזען.

עס זענען אויך ביליגער געווארען גרינסען, אויבס, געפליגעל.

אין דורכשניט זענען די פרייזען געפאלען אויף 8 ביז 15 פראצענט.

פערסאנאל-ענדערונגען אין מאגיסטראט

צוליב דעם, וואס די שטייער-אפטיילונג ביים מאגיסטראט איז פון 1-טען אויגוסט ד. י. ליקווידירט געווארען און די ארכיוען זענען איבערגעשיקט געווארען דער פינאנץ-אפטיילונג, איז דער ביז-איצטיגער נאטשעלניק פון דער שטייער-אפטיילונג, אויגעניוש ריכטער, איבערגעגאנגען אין עמעריטור.

דעמזעלבען טאג, איז דער נאטשעלניק ד"ר גראבאווסקי איבערגעטראגען געווארען פון שטאטישען קאנטראל-אמט אין דער יורידישער אפטיילונג. אלס נאטשעלניק פון שטאטישען קאנטראל-אמט איז נאמינירט געווארען דער ביז-איצטיגער נאטשעלניק פון דער עווידענץ-ביורא, יוזעף זאלעווסקי.

אלס לייטער פון דער עווידענץ-ביורא איז בעשטימט געווארען נאטשעלניק אדאם וויסאצקי.

פאר'ן זידלען פאליציאנטען

(2) א געוויסע סטאניסלאווא קושעמיעניעצקא (טושינסקא 11) איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף א האלב יאהר טורמע פאר'ן זידלען פאליציאנטען דעם 11 מערץ ה. י. אויף כאיני.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

י. קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. פראווקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (זשרודמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 195), י. קלופטא (קאנטנע 54), ל. טשינסקי (ראקיטשינער 53).

פערשפרייטער פון פאלש געלד פאר'ן געריכט

(2) פאר'ן פערשפרייטען פאלש געלד איז נעכטען פערמשפט געווארען: דער 24-יאהריגער זיגמונט סטשאלעק — אויף 2 יאהר טורמע, און די 27-יעהריגע עמיליא קלאר — אויף 6 חדשים.

איבערגעפאהרען דורך אנ'אויטא

(2) אויף רוג פיעטריקאווער און פאלודניאווא איז נעכטען ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אנ'אויטא דער 29-יעהריגער שלמה סטאוויצקי, א פריזיער פון פאביאניץ.

ער איז שטארק צושעדיגט געווארען.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

דעם שאפער סטאניסלאוו ראטאיטשיק האט פאליציי צונויפגעשטעלט א פראטאקאל.

פון האנדעלס-געריכט

פארבעריי-בעזיצער יונה קאקס אונטער אופאדלאשטש. — אופאדלאשטש'ן פון ברידער קושימינסקי און יעקב קאהן — ליקווידירט

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האט דאס האנדעלס-געריכט פערעפענטליכט אנ'אופאדלאשטש דעם פארבעריי בעזיצער יונה קאקס (אלעקסאנדער גאס 87). דער טערמין פון פערעפענטליכען דעם אופאדלאשטש איז בעשטימט געווארען אויפן 10-טען אקטאבער 1929. אלס געריכטס קאמיסאר איז נאמינירט געווארען דער האנדעלס-ריכטער קלאווע. קוראטאר — אדוו. וואלסקי.

מחמת דעם, וואס אין דער פארבעריי געפינט זיך נישט אויסגעפערטיגטע סחורה, האט דאס געריכט דערלויבט די סחורה אויסצופערטיגען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „ברידער קושצמינסקי". פערקויף פון ראוורען און ניי מאשינען (פיעטריק. 178) האט די לעצטע קרעדיטארען-פערזאמלונג בעשלאסען צו ליקווידירען די אקטיווען, און דאס געלד פערטיילען צווישען די קרעדיטארען. דער געריכטס קאמיסאר האט אבער אויינגעטראגען א פארשלאג צו ליקווידירען דעם אופאדלאשטש. דאס געריכט האט דעם אופאדלאשטש ליקווידירט.

* * *

אויף דערזעלבער זיצונג, האט דאס געריכט ליקווידירט דעם אופאדלאשטש פון יעקב קאהן, וועבעריי און פערקויף פון קינסטליכע וויד (זשעראמסקא 41.

* * *

אלס סינדיק פון דער פירמע לעאן-עדמונד גראמאן, ציגעלניע בעזיצער אין גוט „נאספאראזש" איז נאמינירט געווארען עמיל האדריאן.

* * *

אויף דער קרעדיטארען-פערזאמלונג פון דער לענטשיצער אקציען געזעלשאפט (קאליסקא 33) האט דער קוראטאר אפגעגעבען א בעריכט פון דער טעטיגקייט. אלס סינדיק איז נאמינירט געווארען וויטאלד באגוצקי.

ער אליין איז בילכער

אז ער קאן זיך אונטערשרייבען, טא צו וואס דארף ער יענעם?

(2) פאר'ן קרייז-געריכט איז נעכטען געשטאנען דער 29-יעהריגער אלפרעד-ראבערט פישער, אנ'אנגעשטעלטער אין דער בוי-פירמע סאלאמאן בארנשטיין.

בארנשטיין האט בשעתו בעאויפטראגט פישערן (אין נאוועמבער פ. י. איז עס געווען) ער זאל צוגיין צו איינעם א בוי-אינזשיניער, בכדי יענער זאל לייגען זיין חתימה אונטער א דעקלאראציע וועגען בעשטעטיגען א בוי-פלאן.

ער האט מיטגעגעבען פישערן 25 זלאטעס אויף צו בעצאהלען דעם אינזשיניער שכר טרחא.

אין עטליכע טעג שפעטער האט זיך ארויסגעוויזען, אז דעם אינזשיניערס אונטערשריפטען אויף די דעקלאראציעס זענען געפעלשט.

עס איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז די 25 זלאטעס האט פישער פערהאלטען פאר זיך, און אז ער גופא האט אונטערגעשריבען דעם אינזשיניערס נאמען.

פאר'ן פעלשען די חתימה האט פישער בעקומען 6 חדשים טורמע, און פאר'ן 25-גנבה — 2 חדשים. צוזאמען 6 חדשים מיט'ן אפלייגען די שטראף אויף 2 יאהר און צו בעצאהלען 50 זל. שטראף.

זעלבסטמארד דורך א... דונער

א מערקווירדיגער איינפאל פון א מרה שחורה'דיגען פויער

(א) דער רייכער אבער מרה-שחורה'דיגער פויער פון דארף גרושטשיק, שיע-לאדזער קרייז, יוזעף בארוצקי, האט זיך א לענגערע צייט ארומגעטראגען מיט דעם מערקווירדיגען געדאנק צו בעגיין זעלבסטמארד דורך דעם, וואס א דונער זאל איהם טרעפען...

ער האט אונזאי געהערט וועגען טויט-שטראף אויף אנ'עלעקטרישען שטול, איז איהם איינגעפאלען — ער וועט קויפען א ראדיא-אנטענע און וועט וואר-טען אויף א געלעגענהייט.

וכך הוה — ער האט טאקע אנ'אנטענע געקויפט און בעת עס האט זיך, מיט דריי טעג צוריק געמאכט דער שרעקליכער שטורם מיט די דונערס און בליצען, האט ער זיך ארומגעוויקעלט מיט די דראטען, וואס האבען זיך געצויגען פון דער אנטענע אין עק פונ'ם דראט בעערדיגט, כדי עס זאל בישט שאטען די ארומיגע מענשען, און זיך געזעצט ווארטען...

באך מערקווירדיגער איז דער פרט, וואס ער האט בישט לאנג געווארט, און א דונער האט איהם טאקע געטראפען, דער'הרגענדיג איהם אויפ'ן ארט.

דער דאזיגער פאל האט געמאכט א שטארקען רושם אין דער גאנצער סביבה.

דער 19-יאהריגער שגץ

שאנטאזשירט רייכע סוחרים, אלס „שווארצע מאסקע"

(2) אין דארף אזשאראוו היבטער וולוין האט א יאהר כמעט גראסירט א חברה שאנטאזשיסטען, וועלכע האט אויסגעפרעסט „אויסקויפס-געלד" פון רייכע סוחרים.

די רייכע סוחרים פלעגען בעקומען בריף מיט דראהונגען, אז אין פאל ווען זיי וועלען נישט בעלייגען קיין גרעסערע געלד-סומען, וועלען זיי דער-הרג'עט ווערען.

צווישען אנדערע האט אזעלכע בריף אויך בעקומען דער רייכער סוחר בתן הערשליקאוויטש.

הערשליקאוויטש האט זיך פאר דער „שווארצער מאסקע" נישט איבערגעשראקען (אזוי פלעגען אונטערגעשריבען ווערען די געהיימע בריף) און ער האט דעם ענין איבערגעגעבען אין דער פאליציי.

דער סוף איז געווען, אז דער מחבר פון די בריף, דער רייכער 19-יאהריגער פויערן-זוהן וולאדיסלאוו זאוואדני איז ארעסטירט געווארען, און ער האט זיך אין זיין פערברעכען מודה געווען.

ער האט דערקלערט, אז נישט האבענדיג קיין אנדערע ברירה האט ער אויף אזא אופן אנגעצויגען רייכע סוחרים, וועלכע זענען געווענליך גרויסע פחדנים.

דאס געלד, וואס ער פלעגט אזוי ארום בעקומען האט ער אויסגעגעבען אויף הוליאנקעס מיט „פריילכע מיידלעך"...

פער'סמ'ט מיט שוועמלעך

(א) פעליקס ריבקא (סלאמקאווסקא 30) געפינט זיך אויף אורלויב — האט ער צייט און גייט קלייבען שוועמליך אין וואלד...

איהם איז נישט קיין נפקא מינא וואספערע שוועמלעך — מענטשישע צי הינטישע — אבי שוועמלעך.

האט ער אנגעקליבען אזא ביסעל שוועמלען, דאס ווייב האט זיי אפגעקאכט, און ס'איז געווען געשמאק...

דער סוף איז אבער געווען, אז מ'האט געמוזט צו איהם און צו זיין ווייב און זייגע 3 קינדער ארויסרופען די פאגאטאוויע.

א יודישער שלאסער

איז ביי דער ארבייט אריינגעפאלען אין א ברונען

(2) נעכטען אינדערפריה האט די שלאסעריי פון דער פירמע „קאש" (פילסודסקיעגא 57) געשיקט אויף פיעטריקאווער 39 איהר ארבייטער, דעם 19-יאהריגען שלאסער מרדכי קאץ (פיעפשאווא 15), כדי צו פערריכטען א קאליע-געווארענעם ברונען.

אין א געוויסען מאמענט האט קאץ פערלוירען דאס גלייכגעוויכט און איז אריינגעפאלען אינם טיפען ברונען, צוברעכענדיג זיך דערביי א פוס און צוקאליעטשענדיג זיך איינגאנצען.

די לאקאטארען פונע הויף האבען קוים ארויסגעשלעפט דעם פערוואונדעטען יונגען שלאסער און ארויסגערופען פאגאטאוויע, וועלכע האט נאכ'ן ערטיילען ערשטע הילף, אריבערגעפיהרט איהם אין קריזז-שפיטאל אויף זאגאיניקאוו י.

פערזענליכע בעווייזען

ווערען איצט ארויסגעגעבען דורך דער פאסט

(2) לויט ווי מיר דערוויסען זיך פון פאסט-אמט נומער 1, זענען מיט'ן 1. אויגוסט ה. י., אין הסכם מיט א פעראָרדנונג פונ'ם פאסט-מיניסטעריום, איינגעפיהרט געווארען אזוי גערופענע פערזענליכע בעווייזען פון דער פאסט — סיי ביים אפנעהמען געלד פון דער פאסט, סיי ביים אפנעהמען פאסט-זענדונגען א.א.וו.

לעת עתה האבען פעראינטערעסירטע פערזאנען געדארפט אין אזעלכע פאלען צושטעלען פערזענליכע דאקומענטען, און דאס האט פאר פיל מענשען פערשאפט א סך מניעות.

אזעלכע פערזאנען דארפען זיך ווענדען וועגן בעקומען פערזענליכע בעווייזען פון דער פאסט אין דעם הויפט-אמט (פושעיאזד 38), וואו זיי וועלען די בעוויזען בעקומען.

די דאזיגע פערזענליכע בעווייזען וועלען גילטיג זיין אין אלע פאסט-אמטען פונ'ם גאנצע לאנד.

פאבאראוועס און פריוויליגע

אין די אונטעראפיצירען-שולען

דעם 18 און 19 סעפטעמבער ה. י. ווערען די פאבאראוועס און פריוויליגע מיט א בילדונגס-צעגנ אריינגעצויגען אין די אונטער-אפיצירען-שולען. די דינסט צייט דויערט 12 חדשים.

געפאלען די פרייזען אויף רויהען באנוועל

(א:) אויף דער ניו-יארקער באנוועל-בערזע איז נעכטען נאטירט געווארען א פלוצלינגע ירידה פון די פרייזען אויף באנוועל אין דער הויך פון 50 ביז 55 פונקטען. לויט דער מיינונג פון די פעראינטערעסירטע קרייזען איז עס נאר א פאראיבערגעהענדע ערשיינונג אין שייכות מיט'ן שטייגען פון דאלאר.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 17=125
נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכמ.

DR. MED.
A. TOCHTERMAN
PRZEPROWADZIŁ SIĘ na
ul. Al. Kościuszki 60.

געזוכט שמוגעל און געפֿונען — אַ גאַזשעלניע

(2) פּאָליציי, וועלכע האָט געזוכט געשמוגעלטע סחורות אין דעם הויף פֿונ'ם פֿויער אָרליקאָווסקי, אינ'ם דאָרף זאַגאַדקי, לאָסקער קרייז — האָט דאָרט געפֿונען אומגעריכטערהייד א גוט איינגעריכטעטע בראָנפֿען פֿאַבריקל מיט אויסגעפּערטיגטען ספּירט מיט אַלע מכשירים מיט'ן הכל בכל מכל כל...

אָרליקאָווסקי איז אַרעסטירט. זיינע שותּפים און מיטהעלפֿער זענען בעצייטענס ענטלאָפֿען.

פּאַזשאַמקעס מיט נאַפֿט

פֿונדעסטוועגן אין פּאַזשאַמקעס מיט שמאַנד א סך געשמאַקער

(2) אויף ראָג גאַרוטאָוויטשא און פּילסודסקיע גאַ האָבען זיך צוזאַמענגעטראָפֿען די צוויי יאַגדע הענדלער מיט זייערע קיישלעך פּאַזשאַמקעס: דניאל ווײדע פֿון סקאַזשיסק און וואַלענטי קאָוואַלסקי פֿון פּאַטשנאַ. צווישען די ביידע איז אויסגעבראָכען א קריגעריי מיט א געשלעג, און קאָוואַלסקי האָט אַריינגעגאָסען אין ווײדעס קיישעל מיט די פּאַזשאַמקעס א בלעך מיט נאַפֿט..

פּאָליציי האָט געמאַכט אָרדענונג און צונויפֿ געשטעלט געגען ביידע פּראָטאָקאָלען.

—==§§[]§§§==—

אַ גאַרסעטען-גנבה

(2) אַ געוויסע עדזשאַ גלאָווינסקאַ (פּילסודסקיעגאַ 53) האָט געמאָלדען אין דער פּאָליציי, אַז אין איהר גאַלאַנטעריע-געשעפֿט האָבען גנבים-איינברעכער אַרויסגעגנב'עט אַ גרעסערע צאָהל גאַרסעטען פֿאַר אַ'ערך 500 זלאָטעס.

פּאָליציי איז שוין אויפ'ן שפּור פֿון די גנבים.

דער דאָלאַר ווידער געשטיגען

פֿולשטענדיגער מאַנגעל אין אַנבאָט

(אג) צוליב די ידיעות, וואָס זענען געקומען פֿון די אויסלענדישע בערזעס איז נעכטען ווידער די טענדענץ אויפ'ן דאָלאַר שטאַרקער געוואָרען. אין פֿרייען פֿערקעהר איז דער דאָלאַר געווען 6,55—6,50 זל. אָבער עס דאַרף בעטאָנט ווערען, אַז דאָס איז נאָר געווען אַ אָריענטאַציע-קורס. צוליב'ן פֿולשטענדיגען מאַנגעל אין אַנבאָט איז בכלל נישט געקומען צו קיין טראַנזאַקציעס. באַנק פּאָלסקי האָט ביז 9 אַ זייגער אין דערפֿריה געצאָהלט 6,38, שפּעטער איז דער קורס געהעכערט געוואָרען ביז 6,45 זל.

וויכטיג פֿאַר ספּאָרטלער

זונטאָג, דעם 6-טען ד. ח. אָרגאַניזירט דער היגער „וואַגאָן-לי-קוק" אַ ביליגען אויספֿלוג קיין וואַרשאַ אויף די ספּאָרט-אימפּרעזעס: טעניס-מעטש איטאַליען—פּוילען, ליגע-מעטש לעגיאַ—פּאָגאָן און טוריסטען-פּאָלאָניאַ.

אָפּפֿאָהר פֿון לאָדז אין די פֿריהמאָרגען-שעה'ן, אָפּפֿאָהר פֿון וואַרשאַ—אין די אָווענט-שעה'ן.

דער קינסטלער יצחק ליכטענשטיין אין לאָדז

געהערענכטען איז געקומען קיין לאָדז דער בעקאַנטער היגער קינסטלער און קונסט-קריטיקער, ה' יצחק ליכטענשטיין.

די לעצטע יאָהרען, האָט דער קינסטלער, וועלכער איז בעקאַנט אַלס וואַנדער-גאַסט, פֿערבראַכט אין פּאַריז, האָלאַנד, סקאַנדינאַוויען, און ענגלאַנד, וואו ער האָט געמאַכט אויסשטעלונגען פֿון זיינע בילדער.

קיין לאָדז איז דער קינסטלער געקומען אין משפּחה-געלעגענהייטען, אָבער ער וועט אויך אַראַנזשירען אין פּוילען אויסשטעלונגען און אין אַ רייה גרעסערע און קלענערע שטעט.

עס איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז ער וועט אויך אויספֿיהרען די אָרנאַמענטיק ביי געוויסע גרויסע בוי-אַרבייטען (אגב זענען בעקאַנט זיינע מאַלעריי-בעפּוצונגען אינ'ם פֿאָיע פֿון „גראַנד קינא" און אין וואַרשאַוער „ביטוש").

ביי דער געלעגענהייט בעגריסען מיר דעם קינסטלער צו זיין אָנקומען קיין לאָדז.

אונטערגעשאָסען אַ תּבואה-גנב

(2) אויף אַ פֿעלד אין דעם דאָרף פּיסקאָזשעוו, קאָנינער קרייז, האָט מען געפֿונען אַ פֿערוואונדעטען אַ געוויסען אַדאַם קאַלוזשני.

מען האָט איהם אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאַל אין קאָנין, און הגם קאַלוזשני איז שווער פֿערוואונדעט פֿון אַ קויל, האָט ער דאָך אָנגעוויזען, אַז פֿערוואונדעט האָט איהם דער באַלעבאָס פֿונ'ם פֿעלד, וואו ער האָט געוואָלט גנב'ענען תּבואה, העניריק שמידט דער שלסער איז ענטלאָפֿען.

היינטיגע יאָסעלע ראָזענבלאַט-אַקאַדעמיע אין העלענאָוו

היינט מיטוואָך 9 אָווענד קומט פֿאָר אין פּאַרק העלענאָוו אַ טרויער-אַקאַדעמיע געווידמעט דעם אָנדענקען פֿון נישט לאַנג פֿערשטאָרבענעם גרויסען חזן — יאָסעלע ראָזענבלאַט ז"ל.

אין דער אַקאַדעמיע נעמען אָנטייל: דער אויבערקאַנטאָר פֿון וואַרשאַווער סינאַגאָגע משה קוסעוויצקי, די פּאָפּולערע יודישע פֿאָלקסזינגער זמרה זעליגפֿעלד און מ. קיפּניס, דער סימפֿאָנ. אָרקעסטער מיט וועלכע עס וועט אָנפֿיהרען דער דיר. הערץ רובין.

ביי אַנ'אונגינסטיג וועטער, וועט די אַקאַדעמיע פֿאָרקומען אין דעם גרויסען זאַל פֿון „העלענאָוו".

מאָרגען אויספֿלוג קיין גדיניע

די היגע אָפּטיילונג פֿון „וואַגאָן-לי-קוק" אָרגאַניזירט אויף מאָרגען, דאָנערשטאָג א ביליגען אויספֿלוג קיין גדיניע. אָפּפֿאָהר 9,25 אָווענד פֿון קאַלישער באַהן מיט א דירעקטען צוג, רעזערווירטע פּלעצער. דער פּרייז פֿון 3-טע קלאַס איז 18 זל., 2-טע קלאַס 27 זל.

בילעטען אין ביוראָ פֿון „וואַגאָן-לי-קוק" פּיעטריקאָווער 64.

מאָרגען אויספֿלוג קיין וואַרשאַ

מאָרגען, דאָנערשטאָג אָרגאַניזירט די היגע, אָפּטיילונג פֿון „וואַגאָן-לי-קוק" אַנ'איינטאָגיגען אויספֿלוג קיין וואַרשאַ. דער אָפּפֿאָהר קומט פֿאָר 7.28 פֿריה פֿון קאַלישער באַהן. אָפּפֿאָהר פֿון וואַרשאַ 7.25 אָווענד. דער פּרייז אין ביידע זייטען איז 10 זלאָטיס.

בילעטען קען מען בעקומען אין ביוראָ פֿון „וואַגאָן-לי-קוק", פּיעטריקאָווער 64.

ענדערונגען אויף פּאָליציי-פּאָסטענס אין לאָדז און פּאַביאַניץ

(2) דער לייטער פֿונ'ם 10. פּאָליציי-קאָמיסאַר יאַט אין לאָדז, דער קאָמיסאַר מאַלעסלאַוו גזשיוואַק איז בעשטימט געוואָרען אַלס לייטער פֿונ'ם קאָמיסאַריאַט אין פּאַביאַניץ און דער ביז'איצטיגער לייטער פֿונ'ם פּאַביאַניצער קאָמיסאַריאַט, געהילפֿס-קאָמיסאַר ראַטוויל איז בעשטימט געוואָרען אַלס לייטער פֿונ'ם 10-טען קאָמיסאַריאַט אין לאָדז.

זיך פֿער'סם'ט

(2) אין טויער אויף פּילסודסקיעגאַ 21. האָט זיך גע'סם'ט מיט יאָדינע דער 21-יעהריגער יאַקוב קאַרפּענקיעוויטש (עמיליאַ פּלאַטער 29).

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפֿיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאַל.

די סיבה פֿונם זעלבסטמאָרד-פּרוב איז דערווייל נישט פֿעסטגעשטעלט געוואָרען.

אַ שׂרפֿה

(2) נעכטען איז אויסגעבראָכען אַ שׂרפֿה אין אַנ'אונטערשטאָטישען פֿאָלוואַרק אויף דער ליניע לאָדז—קאָנסטאַנטין (אין ברוס), וואָס געהערט צום פֿאַבריקאַנט בידערמאַן.

עס זענען אָפּגעברענט געוואָרען 2 שפּייכלערס מיט תּבואה.

דער היזק איז אַ בעדייטענדער.

פֿון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי —	—	—	—	80 00
3 פּראָצענטיגע בוראָוולאַנע			—	38.75
4 „	דאָלאַרובקאַ		—	49.63
7 „	סטאַביליזאַציע (אמ.)			52.00
8 „	וואַרשאַווער סאַנד-בריף			43.25
8 „	לאָדזער	„	„	39.60
ענגלישער פֿונט	—	—	—	29.78
דאָלאַר – אָפּיצ.	6.65,	נישט אָפּיצ.	—	6 60
גאָלד-דאָלאַר—	—	—	—	9.10
גאָלד-רובל —	—	—	—	4.85
דייטשער מאַרק	—	—	—	2 .10

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פֿאַר ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה

צוריקגעקעהרט

צענעלניאַנאַ 7, טע.. 141-32.

נעהמט אָן פֿון 8—10 פֿריה, פֿון 12—2 נאָכמ. און פֿון 5—8 אָווענד, זונטאָג פֿון 9—11 ביי טאָג.

ראַדיאָ-כראָניק

צי מעג דער עקזעקוטאָר פֿערנעמען אַ ראַדיאָ-אַפּאַראַט ?

עס האָבען לעצטענס געטראָפֿען פֿיל פֿאַלען, דאָס די עקזעקוטאָרען האָבען צוגענומען ראַדיאָ-אַפּאַראַטען פֿאַר פֿערלעגענע שטייערן. אַזוי אַרום איז ביי די ראַדיאָ-הערערס צוגענומען געוואָרען די מעגליכקייט פֿון קאָנען הערען ראַדיאָ. די דאָזיגע האַנדלונג פֿון עקזעקוטאָר רופֿט אַרויס גרויס פֿערביטערונג ביים ראַדיאָ-הערער, פֿאַר וועלכען ראַדיאָ איז ביי די היינטיגע שווערע צייטען געבליבען אפֿשר נאָך דאָס איינציגע פֿערגעניגען, אויף וועלכען ער קאָן זיך ערלויבען.

די לייטונג פֿון פּוילישען ראַדיאָ האָט אונטערגענומען אַ געהעריגע אַקציע אין פֿינאַנץ-מיניסטעריום, אַז אויף להבא זאָלען די עקזעקוטאָרען נישט פֿערנעמען קיין ראַדיאָ-אַפּאַראַטען. די דאָזיגע אינטערווענץ האָט, ליידער, ביז איצט נישט געגעבען קיין געווינשטען רעזולטאַט. דערפֿאַר אָבער האָט דאָס פֿינאַנץ-מיניסטעריום אין אַ בריף צום פּוילישען ראַדיאָ אויפֿגעקלערט, אַז אין פֿאַל פֿון פֿערנעמען אַ ראַדיאָ-אַפּאַראַט דורכן עקזעקוטאָר פֿאַר פֿערלעגענע שטייערן, האָט דער ראַדיאָ-הערער דאָס רעכט צו פֿאָדערן אויפ'ן גרונד פֿון פּאַר. 61 פֿון דער פֿעראָרדנונג פֿון מיניסטאָרען-ראַט („דזשענניק אוסטאַוו" נ. 62 פֿון 22 יולי 1932, פּאַז. 580), אַז דער עקזעקוטאָר זאָל אַראָפּנעמען דעם אַרעסט פֿון ראַדיאָ-אַפּאַראַט, אויב די פֿערבליבענע זאַכען פֿון שטוב-ווירטשאַפֿט קאָנען דעקען לויט דער שאַצונג דעם חוב.

לויטן פּאַר. 54 פֿון דערזעלבער פֿעראָרדנונג דינט דעם ראַדיאָ-הערער דאָס רעכט, אין פֿאַל, ווען דער עקזעקוטאָר וועט נישט ערפֿילען זיין פֿאָדערונג, אַריינצוטראָגען אין געהעריגען פֿינאַנץ-אַמט אַנ'אַנקלאַגע געגען דער נישט-ריכטיגער האַנדלונג פֿון עקזעקוטאָר. דערביי ווערען אָבגעהאַלטען אַלע עקזעקוציע-טריט, ביז די דאָזיגע אַנקלאַגע וועט דורכ'ן שטייער-אַמט נישט בעטראַכט ווערען.

די אויפֿקלערונג פֿון פֿינאַנץ - מיניסטעריום, הגם זי בעפֿרידיגט נישט אינגאַנצען די פֿאָדערונג פֿון ראַדיאָ-הערער, האָט דאָך אַ גרויסע בעדייטונג פֿאַר פֿיל ראַדיאָ-הערערס, וועלכע בעקומען די מעגליכקייט צו שיצען זייער ראַדיאָ-אַפּאַראַט, מען זאָל איהם נישט פֿערנעמען.

ביז ווען מעג מען הערען ראַדיאָ ביינאַכט ?

אין לעמבערג איז דער ראַדיאָ-הערער ה. י. ט. אָנגעקלאָגט געוואָרען דורך זיין שכן, אַז ער שטערט איהם די רוה דערמיט, וואָס ביים ה' י.פּ. שפּילט דער ראַדיאָ-הילכער ביז שפּעט אין דער נאַכט און ער קאָן דעריבער נישט שלאָפֿען. דער שטאָטישער סטאַראָסטאַ האָט אַרויסגעטראָגען אַ נישט גינסטיגען אורטייל פֿאַר'ן ראַדיאָ-הערער און איהם פֿערבאָטען צו בענוצען דעם ראַדיאָ אין די שפּעטע נאַכט-שעה'ן.

דער „פּוילישער ראַדיאָ", צו וועמען ה' י.פּ. האָט זיך געווענדעט נאָך הילף, האָט באַלד אינטערווענירט ביי דער העכערער אינסטאַנץ. וועלכענדיג פּרינציפּיעל אויפֿקלערען די אַזוי וויכטיגע פֿראַגע פֿאַר'ן ראַדיאָ-וועזען און פֿעסטשטעלען די שעה, ביז ווען מען קאָן זיך בענוצען מיט ראַדיאָ און נישט ווערען צוגעצויגען צו פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿאַר שטערען די עפֿענטליכע רוה און שלאָף ביינאַכט.

אויפ'ן גרונד פֿון דער דאָזיגער אינטערווענץ פֿון פּוילישען ראַדיאָ איז דער אָנגעקלאָגטער ה. י. פּ. אינגאַנצען בעפֿרייט געוואָרען פֿון יעדער שטראָף.

ר. איזראַעל

דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד

סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער ראָמאַן פֿון יודישען לעבען

11

באַך איידער אַרע האָט אַריינגעבעטען צו זיך פֿרוי ביזונאַ ווייס האָט זי ביי הערמאַן טאַובע אויסגעבעטען איין זאַך, קודם-כל זאָל טאַובע נישט אָבווערען דיר ביי דעם האָטעל געשפּרעך און צווייטענס וואָס זי רעדען מיט פֿרוי ווייס אויף דעם אופֿן, אַז אַלע די אַבזהרע וועט נישט זעהען, זי האָט בעשלאָסען דאָס צו טון אויף דעם אופֿן, אַז וועט אוועקשטעלען אַ שפּאַנ'שע וואַנד, וואָס געפֿינט זיך אין יעדען האָטעל-צימער, און מיטען שטוב פֿון איין זייט וועט די יונגע געפֿינען פֿון דער צווייטער זייט ביזונאַ און זיי וועלען קענען צוזאַמען זיך רעדען.

ביזונאַ איז אַריינגעגאַנגען אויף יעדען בעדינג און איצט איז זי אַ מידע און אַ צובראָכענע אַריינגעפֿיהרט געוואָרען דורך הערמאַן טאַובע צו אַרען אין צימער, באַלד באַכדעם ווי טאַובע האָט פֿעראָפֿען דאָס צימער האָט אַרע געזאָגט

— איך הער אייך מאַדאַם ווייס, וואָס האָט איהר געוואָלט פֿון מיר ?

— דאָס האָב איך אייך געוואָלט הערען, מיך איצטערטערסירט, איהר וועט דאָך דאָס אַליין פֿערשטעהן, וואָס פֿאַרא שייכות איהר האָט געהאַט צו מיין פֿערמאָרדעטען מאַן און ווי אַזוי ער איז ערמאָרדעט געוואָרען.

— איידער איך וועל אייך ענטפֿערען אויף דער ערשטער פֿראַגע, האָט אַרע אָנגעהויבען מיט אַ שוואַכער שטים, וועל איך צוערשט ענטפֿערען אויף דער צווייטער, ווי אַזוי ברונאַ איז ערמאָרדעט געוואָרען, דאַן וועל איך אייך ערשט דערצעהלען וואָס פֿאַרא שייכות און אין וואָס פֿאַרא בעציהונגען מיר זענען געווען צווישען זיך, איך וועל זיין מיט אייך פֿולשטענדיג אויפֿריכטיג. איך האָב געהאַט אַ מאָרגעפֿיהל, אַז קומענדיג קיין וואַרשאַ וועלען שווערע כמאַרעס בעדעקען דעם הימעל פֿון מיין לעבען, איך האָב געוואוסט, אַז דאָ אין פּוילען וואוינט ברונאַ ווייס, איך האָב געוואוסט, אַז ער פֿאָלגט נאָך מיין קאַריערע און מיין פֿערזענליך לעבען מיט דער פֿולקאָמער גענויקייט, איך האָב געוואוסט, אַז ער וועט אַהערקומען...

אַרע האָט זיך אָפּגעשטעלט, כדי צו כאַפּען דעם אָטעם און ביזונאַ ביזגיריגקייט איז כסדר געוואַקסען

— און איך האָב טאַקע נישט געהאַט קיין טעות — האָט אַרע ווייטער דערצעהלט — ווען איך בין איבגעבעצען געווען 2 שעה אין וואַרשאַ, האָב איך שוין בעמערקט, אַז ברונאַ געהט מיר נאָך שריט ביי שריט, איך האָב איהם דערקענט אין דעם גרויסען המון וואָס איז מיר שטענדיג נאָכגעגאַנגען אין די גאַסען, ער האָט זיך געהאַלטען פֿון דערווייטענס, דערזעהן אויס, אַז ער האָט נישט געוואָלט, אַז איך זאָל איהם בעמערקען, אָבער איך האָב איהם געזעהען, ער האָט מיך געפֿירסטען מיט זיינע אויגען אַזוי ווי אַמאָל... באַכמעהר, איך האָב זיך גלייך דערוואוסט אַז ער האָט גענומען אַ צימער אין מיין שכנות. אַז ער האָט ספּעציעל דאָס בעשטעלט און זעהר טייער דערפֿאַר בעצאָהלט. איך האָב פֿערשטאַנען, אַז ער וועט אַזוי טון אַי דערפֿאַר, ווע'עדיג זיין פֿאַרזיכטיג האָב איך זיך נאָכגעפֿרעגט וועגען זיינע שכנים אין האָטעל.

— ווען איך האָב זיך שוין ווינען דעם הערוואוסט, בין איך שטענדיג געווען פֿערשלאָסען אין מיין צימער. אויף אַלע שלעסער, איך האָב מורא געהאַט פֿאַר יענעם ריהר וואָס איך האָב געהערט אין קאָרידאָר. ביינאַכט, האָב איך מיט'ן מיינען שלאָפֿען צו מיר מיין גאַרדעראָבען-מיידעל, איך האָב מורא געהאַט, אַז אַ ליאַיע מינוט, וועט זיך ברונאַ אַריינרייסען אין מיין צימער

— האָט איהר געהאַט אַ גרונד אַזוי צו טראַכטען, האָט ביזונאַ געפֿרעגט פֿון יענער זייט וואַנד.

— אַ, יאָ איך האָב געהאַט אַ גרונד אַזוי מורא צו האָבען. אַזוי איז דערגאַנגען ביז נעכטען ביינאַכט

— ווען איך בין אין אָווענד געקומען אין האָטעל, איז דאָ אַלץ געווען אין אָרדנונג, אַלע זענען שוין געשלאָפֿען, ס'איז שוין געווען נאָך האַלבע נאַכט, דאָסמאָל בין איך אַליין געקומען אין האָטעל. איך בין אַריין צו זיך אין צימער, אָפּער ווי גרויס איז געווען מיין איבעראַשונג ווען איך האָב געטראָפֿען די טיר אָפֿען, ס'האָט מיך גלייך פֿאַראויסגעזאָגט עפּעס שלעכטס, איך האָב פֿאָרגעפֿיהלט אַן אומגליק... איך בין אַריינגעלאָפֿען אין מיין שלאָפֿצימער און מיט שרעק פֿעסטגעשטעלט, אַז פֿון מיין קאַסטעלע וועלכעס איז געשטאַנען אויפ'ן טישעל פֿעהלט אַ דימאַנטענער האַלזבאַנד פֿון אַנ'אומשאַצבאַרער ווערט, איך בין צוריק אַרויסגעלאָפֿען פֿון צימער, כדי צו אַלאַרמירען די האָטעל-בעדינונג, האָט מיין נייגיריגקייט געוועקט אַ נייער פֿאַקט, אָט אַזוי ווי איך בין נאָר אַרויס אין קאָרידאָר, אויף וועלכען איך האָב פֿריהער נישט געלעגט קיין אַכט, די טיר פֿון דעם אַנדערען צימער, אין וועלכען ס'האָט געוואוינט ברונאַ ווייס, איז אויך געווען אָפֿען, איך האָב זיך געוואָרפֿען אין דער אָפֿענער טיר פֿון מיין שכן, נישט אָפּגעבענדיג זיך קיין חשבון פֿון דעם וואָס איך טו, איך בין נישט מעהר געווען ביים בעוואוסטזיין, עפּעס האָט מיר איינגערעדט, אַז ברונאַ ווייס וועט מיר קענען געבען גענויע אָנווייזונגען, אויף קיין איין מינוט האָב איך נישט געטראַכט, אַז דאָס קען ער זיין ברונאַ ווייס דער גנב... אין פֿאַרצימער האָב איך נישט געזעהען קיין לעבעדיג נפֿש. איך בין געלאָפֿען ווייטער און צוגעקומען צו דער שוועל פֿון זיין שלאָף-צימער און איך בין פֿערגליווערט געוואָרען פֿון שרעק, די סצענע, וועלכע איך האָב דערזעהן האָט געהאַט פֿערהאַלטען דעם לויף פֿון בלוט אין די אָדערן און אַ שטאַרקער מעגש. ווי איך בין

(פֿאָרטזעצונג קומט)

א נאכט אין קעלער
ערינערונגען פון וועלט-קריג

די צוויי יונגע פאריזער יודישע שרייבער, עמיל און דניאל ווײדאנס, האבען נישט לאנג ארויסגעגעבען א אינטערעסאנט בוך מיט ערינערונגען פון וועלט-קריג א. נ. „אין די גרויזאמע יאהרען". אין בוך ווערען געשילדערט איבערלעבענישען בעת די קריגס-אפעראציעס אין קאוונער געגענד.

דאס בוך פון די צוויי יונגע פאריזער יודישע שרייבער איז שטארק געלויבט געווארען דורך דער קריטיק. א זעהר ווארימע רעצענזיע וועגען דעם בוך האט אויך אנגעשריבען ש. ניגער.

מיר ברענגען דא א קאפיטעל פון דעם אינטערעסאנטען בוך — א שילדערונג פון א נאכט אין קעלער בעת דער באמבארדירונג פון קאוונא.

אין קעלער איז שטאק-נאכט. איך ווייס, אז דער טאג האלט זיך ביים פארוויקלען, נאר אין דרויסען איז נאך געווען גאנץ ליכטיג. דא אבער הערשט א פייכטע פינסטערניש. דער קעלער איז פול מיט מענשען. אויף דעם האבען מיר זיך גאר נישט געריכט. ווייזט זיך ארויס, דאס מען איז געלאפען פון די צווייטע גאסען, כדי אהער צו קומען. מיר פארנעמען אנ'ארט ביי דער וואנד. אויף עפעס א נידעריגען קאסטען זעצען מיר זיך אויס. מאמע מיט דער באבען בלייבען שטעהן, ווייל עס קלעקט קיין ארט נישט. ווען מיר נעהמען מיט א קישען וואלט זעהר גוט געווען. עס איז זעהר הארט און מאמע מוז האלטען די גאנצע צייט מירקען אויף דער האנד. מיר האבען נאר מיט זיך אנ'אויסגעקאכטע הון, א חלה, וואס איז געבאקען אהן הייוען, ווייל קיין הייוען איז אין שטאדט נישטא, און א קריגעל מילך. די באבע זאגט, אז מען איז בעפוילען ווי די רוחות האט מען שוין געקענט געדענקען דאס מיטצונעהמען. זי וויל לויפען נאך א קישען, אבער ווער וועט זי ערשט לאזען

צי ווייל דעמאלט איז טאג געווען, צי די קליים איז בעסער פאר'ן קעלער, נאר א שווערע דריקעניש הערשט דא אין שטיינערנעם קאסטען אין דער ערד. יעדער שאס הילכט אב ווי אין א הייל — דומפ און פערשטיקט. עס וואקסט אנ'אומרוה און לאזט נישט איינזיצען אויף אנ'ארט. עס איז גוט, וואס די מאמע האט מיט די הענד אבגעריסען עטליכע שטיקער הון; ערשט סמאטשקענדיג און גריזשענדיג דאס פלייש ווערט א סך לייכטער. די חלה עסען מיר נישט. געבאקען אהן הייוען געפעלט זי אונז נישט. די באבע האט געפונען אנ'אלטען עמער, איהם איבערגעקעהרט און זיצט שוין אויף איהם. נאר פאפע שטעהט ביי דער וואנד, די הענד פון הינטען, ווי ער פלעגט שטעהן פאר'ן פארצעלייענעם אויוון אין א ווינטער-נאכט. איך טראכט, אז די שטיינערדיגע וואנד מוז זיין פריקרע און קאלט אנצוריהרען.

צו דער פינסטערניש האב איך זיך שוין צוגעוואוינט און זעה שוין אביסעל ארום זיך. אין קעלער איז שטיל. רעדט אימיצער, זאגען עס איינציגע ווערטער. די הון האב איך שוין געענדיגט עסען. איך האב אפילו די ביינדלעך צוריבען מיט די ציינער. מיר, קינדער, האבען שוין יעדער פון קריגעל מילך געטרונקען, ווייל נאך דער הון האבען מיר געקראגען דורשט. איך וויל שוין ווידער טרינקען, אבער איך האלט זיך איין, ווייל איך ווייס, אז קיין וואסער האבען מיר נישט: דאס ביסעל מילך, וואס איז נאך געבליבען אין קריגעל, האלט מאמע זעהר טייער, און סתם דארף איך איצט קאלטע וואסער — מילך וועט דעם דורשט נישט שטילען.

עס האט איצט דערלאנגט א קלאפ, אז מיר האבען זיך אלע א ריהר געגעבען פון די ערטער, און מיר האבען געמיינט, אז דער באלקאן לאזט זיך אראב אויף אונז. מיר זענען געבליבען שטעהן אויף די פיס. פאפע האט אונז געבעטען זיך זעצען און מיר האבען זיך געזעצט. נישט ווייט פון אונז שטעהט מיט'ן פנים צו דער וואנד דער באלעבאס פון הויף.

— וואס האט איהר אידהם דארט פארוקט ווי א טשאלענט-טאפ? ווענדעט זיך עפעס איינער, וועמענס געזיכט מען זעהט נישט אין דער טונקלקייט, צום באלעבאס.

דער אלטער פערשטעהט נישט וואס יענער מיינט, און זיך א ציה טועבענדיג צום ארט, פון וואנען עס קומט דער קול, פרעגט ער „וואס?", נאר באלד כאפענדיג, גלייכט ער זיך אויס. אין דער וואנד, ביי וועלכער ער שטעהט, געפינט זיך א נישע. דאס לאזט מען אין יעדען קעלער אזוי ווי אנ'אפען שאפקעלע. אין דער נישע האט אונזער באלעבאס איצט אריינגעזעצט זיין יונגעל און אליין שטעהט ער דערביי.

— דארטען איז טאקי זיכערער — זאג איך — זאל א באמבע איינברעכען, וועט איהם נישט שאטען.

— אוראי — זאגט מישא — מען היט איהם ווייל ער איז בן-יחיד.

א קלאפ טרייסעלט אויף דעם גאנצען קעלער אינאיינעם מיט אונז און מיט'ן בן-יחיד, וואס זיצט אין נישע. איך טראכט, אז דעם בן-יחיד איז נישטא וואס מקנא צו זיין. ער מיינט, איך מיין אויך, אז אין זיין ארט איז ער אביסעל זיכערער. אבער די נישע איז צו קליין און זי קען אפילו זיין פאטער נישט אריינגעהמען, אזוי אז טאמער פאסירט וואס מיט אונזער באלקאן — אין דער פינסטער זעה איך איהם נישט, אבער ער איז דא און מוז זיין זעהר א שוועדער — און אז דער באלקאן צוזאמען מיט דעם הויז זאלען זיך אראפלאזען אויף אונז, ווי די סאלדאטען האבען צוגעזאגט, וועט דאך פון איהם ווערען דאס, וואס פון אונז אלעמען. וואס דען, נאר ער, דער בן-יחיד וועט דעמאלט ארויסקריכען פון זיין בעהעלטעניש. איך וואלט דאן נישט געוואלט זיין אויף זיין ארט, אויב דארט איז נישטא קיין פלאץ פאר אונזער גאנצער פאמיליע, וואלט איך אהין נישט געקראכען.

מיר זענען שוין צוגעוואוינט איינגענטליך צו דעם גאנצען שפיל, ווארום דאס פויקען הערט נישט אויף. אט האט דערלאנגט א דונער, אז ווען דאס פאסירט פריהער, וואלטען מיר אלע, מיין איך געחלשט. און ערשט — גארנישט.

מיר האבען זיך אנגעהאקט איינער אן אנדערען, זיך אויסגעגלייכט, און עס האט זיך געפילט, אז עטליכע רגע'ס האבען אלע אויף עפעס געווארט; נאר דערזעהענדיג, אז עס פאסירט גארנישט, האט דער קעלער אבגעאטעמט, און אנ'אלטער יוד, וואס זיצט נישט ווייט פון אונז, האט ווידער גענומען עפעס שעפטשען. דעמאלט, פארזיכטיג, פאמעליך טרעטענדיג אין דער פינסטער, איז פאפע צו איהם צוגעגאנגען און עפעס וואס געזאגט. דער יוד האט נישט מפסיק געווען, נאר ער זאגט שוין גאר שטיל אין זיך. פאפע איז שוין אויף זיין פריהערדיגען ארט. איך מיין, אז ער האט דעם יודען געבעטען נישט דערשרעקען די ווייבער מיט זיין ווידוי. מיר דאכט זיך, דאס די באבע שעפטשעט אויך די גאנצע צייט מיט די ליפען.

איך בין געשלאפען. איך האב זיך אויפגעכאפט, ווייל מיין קאפ, זיך בויגענדיג אלץ נידעריגער, האט זיך אנגעשטויסען אן פישעס פלייצע. איך בין נישט פערשלאפען, אבער איך רייב גוט די אויגען און טשוכע מיך.

— עס איז דריי א זייגער. עס וועט שוין באלד זיין ליכטיג. שלאפט — פערענדיגט פאפע. פאפע הייסט שלאפען. שלאפען איז זעהר גוט. שלאפען ווילען מיר טאקי. אבער מיר געפינען זיך איצט אין אזא צושטאנד, דאס מיר קענען קיין זאך נישט טון, נישט ריידען, נישט עסען און נישט איינשלאפען. מיר הויבען אן פונדאסניי זיך איינהערען, אנגעשטרענגטערהייט, ווי עס רייסען אויף די האר-מאטען קוילען.

— עס איז שוין דריי? — פרעגט מאמע מיט א צופרידענער פערוואונדערונג ביים פאפע.

— עס וועט באלד זיין. אין א פאר שעה ארום — גיט ער צו שטיל.

איך ווייס, דער זייגער איז נישט דריי, דער זייגער איז איינס. פאפע נארט אונז. עס בלייבט בלויז איינשלאפען. דאן געהט די צייט אוועק געשווינד, און אז איך וועל זיך אויפכאפען, קען שוין זיין אינגאנצען רוהיג. מאמא האט שוין עטליכע מאל געזאגט. „עס וועט באלד אויפהערען, וועלען מיר אין שטוב געהן, מיר וועלען טיי מאכען, און א גאנצען טאג וועל איך אייך לאזען זיך אויסשלאפען".

מירעלע און נאך אנדערע קינדער צווייגען זיך. מען הויבט זיי אן איינשטילען. עס ווערט א בעוועגונג, און מיר געפעלט עס. אבער איינער דארט אין ווינקעל הערט נישט אויף צו קלאגען — „איך וויל טרינקען מאמע, איך וויל טרינקען" „באלד, באלד. זוהנעלע, ווארט א ווײלע—ענטפערט איהם זיין מוטער. שוין א רעכטע צייט, ווי דאס חזרט זיך איבער, און איך בין אין כעס אויף זיי ביידע. מיר האט זיך אויך שטארק פערוועלט טרינקען. אבער איך שעהם מיך איצט צו בעטען וואסער. „איך וויל טרינקען — שרייט דאס יונגעל ווייטער —נו, וואו זאל איך איצט פאר דיר נעמען וואסער?" — בעט זיך צוריק ביי איהם די מאמע. „אוי, איך וויל זעהר טרינקען" — שרייט ער ווידער. „מאמע, זאגט דאך, איך וויל א טרונק". „איך וויל אויך" — מאך איך. פריידקע גיט זיך אויך א רוק, זי וויל אויך טרינקען. מאמא ענטפערט גלייך נישט, ווארום דאס קריגעל איז שוין ליידיג.

הירשל, וואס טוט מען? — פרעגט מאמא.

פאפע, וועלכער איז שוין געשטאנען מיט א טריט נעהנטער, אזוי ווי קלערענדיג: „זאל איך זיי הייסען אבווארטען, אדער זיי וועלען באלד אליין פערגעסען אן דורשט", איז צוגעגאנגען צו אונז.

— עס איז נישטא וואס צו טון. באלד איז טאג. עס וועט שטיל ווערען. נישט געפעהרליך. אייגענטליך טרינקט איהר דאך קיינמאל נישט ביי נאכט. זאל זיך אייך דוכטען, אז איהר שלאפט. שלאפט טאקי איין'

פאפע געפינט זיך איצט אין א צווייטען ברעג קעלער, וואו עס בעראטען זיך אלע טאטעס, ווי אזוי מען קריגט וואסער. כאטש וואסער מאהנען נאר קליינווארג, מאהנען אהן חכמות, מיין איך, אז די גרויסע ווילען אויך טרינקען. אפילו די באבע, וואס האלט אונז אין איין פארלייגען חלה, וואלט זיך אויך נישט אבגעזאגט פון א גלעזעל וואסער. וואסער אין א ריינער, געשליפענער גלאז. די גלאז איז זעהר קאלט, ווייל דאס וואסער, וואס פיהלט זי אן ביז'ן ראנד, איז קאלט. וואסער האט דאך קיין פארב נישט, אבער עס זעהט זיך, מען זעהט עס זעהר גוט. וואסער איז ווייך. וואסער גיסט זיך, וואסער ציהט זיך. וואסער איז אפילו גוט מיט דער צונג צו לעקען, וואסער דארף מען נישט קיין סך — איין לעק און עס איז גענוג. איך וואלט ערשט אויסגעטרונקען אנ'עמער וואסער. פארוואס גיט מען פערד צו טרינקען פון עמער און מענשען פון קליינע גלעזער?

(ענדע — מארגען)

יודען געדענקט!
היטלערישע באנדעס פייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאנד!
אייער געוועהר געגען זיי איז באיקאט אויף סחורות פון דייטשלאנד!

וואס די פרוי האט דערציילט
(סקיצע)

פון ליאליא קויפמאן

איזאבעל — א ליבליכע, קלוגע און זעהר אינטעליגענטע פרוי — האט מיר דערציילט די טראגישע געשיכטע. און איך גלויב איהר. ווארים איך ווייס, אז אט די פרוי זאגט נישט קיין ליגען.

אט וואס זי האט דערציילט:

איך בין דאן געווען, — האט זי אנגעהויבען — שוין פיר יאהר פערהייראט, אבער דעם מאן מיינעם האב איך ליב געהאט נאך שטארקער, ווי פאר דער חתונה. איך האב ליב געהאט זיין קול, זיינע מאניערען, זיין כראפען ביינאכט... איך האב ליב געהאט זיין אפהוסטען זיך אינדערפריה, זיין מורא האבען פאר קאלט וואסער, זיין אונטערפראנטעווען; איך האב ליב געהאט יעדעס סארט פאפיראסען, וואס ער האט גערויכערט; איך האב בכלל ליב געהאט אלע יענע אומבעמערקבארע קלייניגקייטען, פון וועלכע עס לעגט זיך צונויף דער גרויסער בגין וואס הייסט „פערהייראט לעבען"...

טאמער איז מיר געווען לאנגווייליג און ער איז גראד ארייגעקומען — איז די לאנגווייליגקייט אויגענבליקליך ווי מיט'ן האנט אראפגענומען געווארען.

מאנכעסמאל פלעג איך איהם אפווארטען, צודריקענדיג זיך מיט דעם פנים צו דער שויב פון פענסטער און ארויסקוקענדיג אויף דער גאס. א סך מענער זענען אויף דער גאס פערבייגעגאנגען, אבער פאר מיר איז געווען פוסט, ווייל איך האב צווישען די מענשען נישט געזעהן מיין מאן.

נישט איינמאל פלעגט טרעפען, אז איך געזעלשאפט זוך איך איהם ארום מיט די אויגען און אז איך דערפיהל פלוצלינג א גרויסע פרייד אין הארצען, ווייס איך שוין אז דאס געהט ער.

איינמאל, אין א געוועהנליכען ווינטער-אוונד, האט ער צו אונז געבראכט זיינעם אנ'אמאליגען פריינד, וועמען ער האט צופעליג בעגעגענט דא אין שטאט.

עס האט זיך ווי ע'האלט די אלטע אויסגעדראשענע געשיכטע: ראלף (אזוי האט מען איהם גערופען) האט זיך פערליבט אין מיר... אבער נישט דאס האב איך געוואלט דערציילען.

וואס איך בין אויסען צו דערציילען דיר איז דאס, ווי אזוי איך, אנ'אנשטענדיגע פרוי, וואס האט ליב איהר מאן, האט רעאגירט אויפ'ן פריינד'ס ליבע.

פאר א פרוי איז גענוג צו בעמערקען איין בליק פון א מאן, אום צו וויסען, אז זי געפעלט איהם, ווען די מענער וואלטען דאס גוט פערשטאנען, וואלטען זיי געווען מעהר פארזיכטיג. זיי קענען עס נישט כישוף'ען, די מענער, זיי קענען נישט בעהאלטען זייערע געפיהלען.

איך האב איבערגעכאפט איין בליק אזעלכען פון ראלפ'ען און האב דא טאקע אויפ'ן ארט געמאכט א כישוף'ען צוג; איך האב געביטען די פאזע, ווערקנעכצט זיך אזוי, אז מיין פיגור זאל זיך שעהנער אנזעהען.

איך האב בעמערקט זיינע אויגען אויף מיינע הענט — האבען זיך די הענט מיינע פון זיך אליין גענומען בעוועגען און האבען אנגענומען פערשידענע פארמען.

איך האב ארויפגעלייגט מיין מאנס האנט אויף מיין באק, איך האב זיך צו איהר צוגעדריקט מיט'ן פנים... איך האב מיט מיינעם מאן געמאכט פאר א שותף און ארויסהעלפער אין מיין קאקעטישער שפיל מיט א פרעמדען מאן.

און די שפיל האט זיך אנגעפאנגען

ראלף איז מיר לחלוטין נישט געפעלען. ער איז געווען אויפ'ן אנבליק א מענש א חלוש, זיי גאנץ בלאסע פערזענליכקייט, פון יענעם סארט מענשען, וואס מאכען נישט קיין שום איינדרוק. אפער וואס איז דאס מיך אנגעגאנגען? איך האב דערפיהלט מיין זיבערדיגע קראפט איבער איהם און דאס איז געווען גענוג, אז ביי מיר, ווי ביי א מיליטערישען פערד, זאלען די פיס פון זיך אליין נעהמען געהען ביי די ערשטע קלאנגען פון א מיליטערישען מארש.

איך האב דערפיהלט, אז איך בין פול מיט פערפיהרערישען צויבער און איך האב זיך גענומען בענוצען מיט איהם, מיט דעם צויבער מיינעם, שפילען זיך מיט איהם, ווי קינדער שפילען זיך מיט לופט-באלאנען.

מיין מאן האט גארנישט בעמערקט. און ווען ער זאל דאס אפילו יא געווען בעמערקען, וואלט ער עס סיי-ווי נישט פערשטאנען — דערפאר, וואס ער איז נישט געווען קיין פרוי.

איהם האב איך ליב געהאט ווי פריהער.

מיט יעדען מאל האט זיך ראלף אלץ מעהר און מעהר פערליבט אין מיר. איך האב דאס געזעהן, איך האב דאס אויף זיין פנים געלייענט, ווי פון א בוך ארויס. פון מיר איז געווען אהענגיג ארויסצורופען א פרייליכען שמייכעל אויף זיין געזיכט, אדער אנצוצינדען א בעהאלטענע בענקשאפט אין זיינע אויגען. ער איז אינגאנצען געווען ביי מיר אין די הענט. עס האט מיר פערשאפט אזא אומגעהויערען פערגעניגען צו פייניגען אט דעם ארימען מענשען. איך האב דערפיהלט דערצו, אז ער האט זיך מיר ערקלערט אין ליבע. ס'איז מיר נישט געווען דאס ערשטע מאל צו הערען אזעלכע ערקלערונגען, אבער אייזעליכעס מאל זענען זיי פאר מיר געווען אזוי ווי ביילע. יעדער מענש זאגט דאס ארויס אויף אנ'אנדער שטייגער, אנדערשדיג.

ראלף האט אויך ליב געהאט אנדערשדיג. ער האט געשלאסען אוועקצופאהרען, ארויסרייסען מיך פון זיין הארצען, מחמת ער האט געזעהן, אז איך טראכט אפילו נישט ווערען ליב האבען איהם...

אט דא הויבט זיך ערשט אן די רעכטע געשיכטע.

מיר האט אנגעהויבען באנג צו טאן וואס ער פאהרט אוועק. איך האב זיך שוין צוגעוואוינט צו זיין פערליבטער אנוועזענהייט צו זיין בלאסען געזיכט, וואס איז פול מיט לידענשאפט צו מיר.

עס איז מיר געווען אזוי גוט צו זיצען האלבעדריי, טוליען זיך צו מיין מאן און בשעת-מעשה בעאבאכטען דעם פערליבטען ראלפ'ען...

דאס איז געווען אזוי אנגענעהם — און מיט אמאל גאר פערלירען אזא גרויס פערגעניגען?

האב איך בעשלאסען: ער פאהרט נישט! איך וועל איהם פערהאלטען.

איך האב מיך אבגעשטויסען אויף א פעסטען, איינגעשפארטען כאראקטער. ראלף האט געטענה'ט, אז לענגער פערבלייבען קען ער בשום אופן נישט, ער מוז אוועקפאהרען, ווייל קיין האפנונג איז דא פאר איהם נישטא.

און דא האב איך, די אנשטענדיגע פרוי, אפגעטאן א מיאוסע זאך: איך האב איהם אונטערגעגעבען האפנונג.

איך האב איהם בעוואוסטזיניג אפגעליגנערט. אבי צו ברענגען אין פרעמדער לײדענשאפט, האב איך מיך ארונטערגעלאזט ביז צו פאלשע קושען. איך בין געגאנגען אלץ ווייטער און ווייטער בארג-אראפ און געכאפט האב איך מיך ערשט דאן, ווען איך האב דערזעהן שוין צו נאהענט לעבען זיך די אויגען וואס זענען מיר פרעמד...

איך האב איהם אפגעשטויסען. די שפיל האט זיך געענדיגט. ער איז פערשוואונדען געווארען פון אונזער לעבען.

און איך? איך האב א לאנגע צייט מיט בערדרוס געטראגען ... ווענו איהם נישט ... פערגעסען וועגען איהם: ער האט מיר געפעהלט, אום צו זיין איהם כסדר, אז איך בין רייצענד, אז איך בין פול מיט צויבער, אז איך בין אומדערגרייכבאר פאר איהם... עס האט מיר געפעהלט זיין בלאס פנים וואס איז פול מיט לײדענשאפט און דאך איז ער מיר פרעמד. און צייטענווייז בין איך געווען בעטריבט. צייטענווייז... יא, צייטענווייז האב איך בעדויערט, וואס כ'האב איהם פערטריבען...

* * *

אט דאס האט מיר דערציילט נישט אבוועהר, נאר איזאבעל, א זעהר ארענטליכע פרוי, וואס איהר הייראט איז געווען פאר א העכסט אידעאלע איז איהר ליבע צו איהר מאן האט ממש דערגרייכט ... יעדער בעוועגונג איהרער. אבער וואס קען מען זיין דא העלפען? זי איז דאך פארט געווען א פרוי — וואס-זשע איז זי שולדיג?

מענער וועלען זי נישט פערשטעהן, משפטן זי קענען [illegible]

הויכע דייטשע רעגירונגס=בעאמטע

מוזען אויסהערען ביטערע מוסר-רייד פון אַן'אמעריקאַנער דייטשען פריינד

ער וואַרפט זיי אין פּנים אַרייז שווערע בעשולדיגונגען צוליב'ן היטלער-טעראָר.

לאָנדאָן (י.ט.א.) די טיימס טיילט מיט פון בערלין וועגען אַ גאַנץ זאָנדערבאַרער אין די היינטיגע דייטשע בערינגונגען פערזאַמלונג, וואָס איז די טעג פאָרגעקומען אין בערלין און אויף וועלכער די צאָהלרייך פערזאַמעלטע דייטשען — צווישען זיי אויך מעהרערע העכערע רעגירונגס-בעאַמטע — האָבען געמוזט אויסהערען אַ שפּאַרביסעל אויפריכטיגע און פאַר די היטלעריסטען ביטערע ווערטער פון אַן'איבערגעגעבענעם פריינט פון דייטשלאַנד.

דער קריטיקער פון דעם נייעם דייטשלאַנד איז געווען ד״ר שערוואוד עדי, אַן'אַמעריקאַנער ד״ר עדי איז זייט פיל יאָהרען בעקאַנט אַלס איבערגעגעבענער דייטשען-פריינד. זייט יאָהרען הערט ער נישט אויף צו קאַמפּפען פאַר אַ רעוויזיע פון ווערסאַלער טראַקטאַט. ד״ר עדי האָט מיטגעווירקט אין זייער שאַפונג פון אַ פאָנד פון 100 טויזענד פונט פאַר די דייטשען אין רוהר-געביט. אין משך פון 12 יאָהר שטעהט ער בראש פון אַ געזעלשאַפט, וואָס שיקט יאָהר־יעהרליך פּאַרטיעס פון אַמעריקאַנער טוריסטען קיין דייטשלאַנד. זיינע צוויי זיהן זענען ערצויגענע אין דייטשע אוניווערזיטעטען.

ד״ר שערוואוד עדי איז אַרויסגעטרעטען אויף אַ פערזאַמלונג פון דער „קאַרל שורץ-געזעלשאַפט“, וועלכע איז טעטיג אויפ'ן געביט פון פלעגען די אַמעריקאַניש-דייטשע פריינדשאַפט.

אַ פריינד — האָט ד״ר שערוואוד עדי געזאָגט — איז לויט עמעסאַנס דעפיניציע אַ מענש, מיט וועלכען מען קען זיין אויפריכטיג. אַ פאַלשער חונף איז נישט קיין פריינד. און איך, אייער פריינד, בין געוואָרען אַלאַרמירט, פול מיט אומרוה, אויפגעציטערט איבער געוויסע ענטוויקלונגען אין טעאַטער זינט נאַצי-רעזשים. אַנגלאָ-זאַקסען האָבען, נאָך אַ 700-יעהריגער ערפאַהרונג, געגלויבט אין אומפּאַרטייאישע גערעכטיגקייט פאַר אַלעמען — נישט בלויז פאַר דער גערישער ראַסע אָדער אַרער. צי איז דאָ אין דייטשלאַנד גערעכטיגקייט פאַר יודען, באַציאָנאַליסטען, קאָמוניסטען, ליבעראַלען, פּאַציפיסטען?

איהר זאָגט, — ערקלעהרט ווייטער ד״ר עדי, „דאָס איז אונזער עסק“, ניין, עס איז נישט אייער עסק; עס געהט אָן די גאַנצע מענשהייט. די דייטשען ווייסען גאַנץ נישט, וואָס אין זייער לאַנד געשעהט. די פּרעסע האָט אַ פערשלאָסען מויל. איך בין געווען אויף דער גרויסער פּראָטעסט-פערזאַמלונג אין לאָנדאָן, אויף וועלכער עס איז אַרויסגעטרעטען דער ערצבישאָף פון קענטערבאַרי. האָט אייער פּרעסע וועגען דעם בעריכטעט? מישט אויף די צייטונגען. מען האָט מיר פערזיכערט, אַז עס האָט שוין אויפגעהערט דאָס רודפ'ן יודען און דאָס אָפּשאַפען גערעכטיגקייט אַנדערע קלאַסען. דאָס איז נישט אמת, איך קען ברענגען קלאָרע בעווייזען, אַז די פערזיכערונג איז געווען אַ פאַלשע. אַזוי לאַנג, ווי איך וועל לעבען, וועל איך פּראָטעסטירען געגען אַ זאָגען יושר דעם ניהעריגסטען מיטגליד פון מענשליכען מין, געגען אַזאָגען פרייהייט פון געדאַנק, מיינונג און פּרעסע, געגען אַזאָגען דאָס רעכט פון פרידליכער פערזאַמלונגס-פרייהייט און קריטיק, — האָט ד״ר שערוואוד עדי אויסגערופען.

די צוהערער פון ד״ר עדי'ס מוסר-רייד, וועלכער, וועלכע מען האָט שוין אין דייטשלאַנד נישט געהערט זייט חדשים, זענען געווען שטאַרק בעאונרוהיגט און האָבען זיך געפיהלט שטאַרק אונהיימליך. בעריכטענדיג וועגען דער פערזאַמלונג, האָט די „דייטשע אַלגעמיינע צייטונג“ בלויז געשריבען, אַז די אויסעראָרדענטליכע דורכדרינגליכקייט און וואַרעמקייט פון ד״ר עדי'ס רעדע האָט געמאַכט אַ טיפען רושם פון אַלע אַנוועזענדע.

קיין שום אַנדער צייטונג אין דייטשלאַנד האָט וועגען דער פערזאַמלונג נישט דערמאָנט אַ וואָרט.

דער „פעלקישער בעאָבאַכטער“ איז אין כעס

בערלין (יט״א) דער „פעלקישער בעאָבאַכטער“ רעדט אַרום אין אַ גרעסערען אַרטיקעל דעם אַרויסטריט פון קאָמאַנדאָר אָליווער לאָקער-לאַמפּסאָן אין ענגלישען פּאַרלאַמענט. אין דעם אַרטיקעל, וואָס טראָגט אַן'איבערשריפט „איינשטייניש—יודיש טעאַטער אין ענגלישען פּאַרלאַמענט“, בעשולדיגט די צייטונג דעם קאָמאַנדאָר לאַמפּסאָן, אַז ער האָט בכיוון אַראָבגעבראַכט פּראָפ. איינשטיינען אין פּאַרלאַמענט בעת ער האָט געהאַלטען זיין אַנטי־דייטשע רעדע, כדי אין שאָטען פון איינשטיינ'ס פּאָפּולאַריטעט זיך אַליין צו מאַכען רעקלאַמע אין דער אויסלענדישער פּרעסע. דער „בעאָבאַכטער“ טרעט אַרויס אין ביטערע ווערטער געגען קאָמאַנדאָר לאַמפּסאָן.

מען ציהט שוין צוריק די נאַצי-קאָמיסאַרען פון יודישע אונטערנעמונגען

בערלין (יט״א) אין הסכם מיט די לעצטע דירעקטיווען פון רייכס-קאַנצלער אַראָלף היטלער וועגען דער אויפהאַלטונג פון ווירטשאַפטליכען שלום האָט דער ראַט פון די נאַצי-קעמערלען, וועלכער האָט בשעתו געהאַט באַמינירט נאַצי-קאָמיסאַרען אין דאָס רוב יודישע אונטערנעהמונגען, איצט בעשלאָסען, תיכף צו־רוקציהען אַלע נאַצי-פאַרשטעהער שאַפטען פון די געשעפטס-לייטונגען, און וועלכע די נאַצי - קאָמיסאַרען זענען בעשטימט געוואָרען, אויפ'ן צוזאַגנס-וועג.

גרויסע היזקות פון דייטשע שיפס=געזעלשאַפטען צוליב'ן אויסלענדישען באָיקאָט

„האמבורג=אמעריקא=ליניע“ פאדערט פון דער רעגירונג צו דעקען די היזקות פון באיקאט

בערלין (יט״א) די טעג איז פאָרגעקומען אַן אויסעראָרדענטליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון אַק ציאָנערען פון דער „האַמבורג - אַמעריקא ליניע“, אויף וועלכער עס זענען צוו. אַנד. אַרומגערעדט געוואָרען די פאָלגען פון אויסלענדישען באָיקאָט געגען דייטשען קאָמוניקאַציע-וועזען. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז די דייטשע שיפס-ליניעס פיהלען גאַנץ בעדייטענדיג דעם דאָזיגען באָיקאָט און האָבען פון איהם זעהר שטאַרק געליטען.

אין רעזולטאַט פון די שוועריגקייטען, אין וועלכעס האָט זיך געפונען די „האַמבורג - אַמעריקא-ליניע, האָט רעזיגנירט דער פּרעזעס פון דער געזעלשאַפט עמיל העלפעריך. אויף דעם אמת איז געוועהלט געוואָרען מאַקס פאָן שינקעל.

אויף דער אַקציאָנערען-פערזאַמלונג איז אַנגעקינדיגט געוואָרען, אַז להבא וועט זיך די שיפס-געזעלשאַפט לייטען לויט די פּרינציפּען פון נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם. דער פערזאַמלונג איז געוואָרען מיטגעטיילט, אַז עס ווערען געפיהרט פערהאַנדלונגען מיט דער רעגירונג וועגען דעקען דורך זיי די היזקות, וואָס די „האַמבורג-אַמעריקא-ליניע“ האָט געליטען מחמת דעם אויסלענדישען באָיקאָט און דער ירידה פון דאָלאַר.

נקמה פון אַן'אָפּגענאַרטע מאַז

ער האָט געהאַלטען זיין פרוי אין אַ פינסטערען קעלער

בקרוב וועט אין ווילנער קרייז-געריכט פאַרקומען אַ סענסאַציאָנעלער פּראָצעס, וועלכער דערמאָהנט אין די פינסטערע יאָהרען פון מיטעלאַלטער.

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק וועט זיצען דער יודישער יונגערמאַן שמואל באַנדער, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען אין פּייניגען אויף אַ ראַפינירטען אופן זיין פרוי.

די געשיכטע פון פּראָצעס איז נישט קיין געוועהנליכע.

דער אָנגעקלאָגטער האָט גע'ירשנ'ט פון זיין פאָטער אַ פאָלוואַרק, וואו ער האָט פערבראַכט זיין גאַנצען לעבען.

ווען ער איז אַלט געוואָרען 35 יאָהר, האָט ער חתונה געהאַט מיט אַ ווילנער יודישע פרויליין.

די יונגע פרוי איז פון שידוך נישט געווען צופרידען. דער מאַן האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ גראָבען שלעכט דערצויגענעם און ברוטאַלען מענש, וועלכער פלעגט איהר פּייניגען.

קיין אמת'ע ריינע ליבע, נאָך וועלכע זי האָט מיידעלוויז געבענקט, האָט ער איהר נישט געגעבען.

מאַכט זיך אַ מעשה, אַז אין דער דערביי־איגער שטעטעל האָט באַוואוינט אַ יונגער און אינטעליגענטער יודישער בחור. וועלכער האָט זיך מיט איהר בעקאַנט און פערליבט.

קאַגאַן (אַזוי הייסט דער בחור) האָט לייכט געוואונען איהר האַרץ און זי האָט פערפיהרט אַ ראָמאַן הינטער די פּלייצעס פון איהר מאַן.

ס'איז אָבער געקומען אַ טאָג, ווען דער מאַן האָט זיך דערוואוסט וועגען דעם ראָמאַן. ער האָט נאָכגעשפּירט זיין פרוי און געכאַפּט איהר אין אַ אינטימער פּאָזע מיט'ן בחור.

דער דאָרפס-יונג האָט דאַן בעשלאָסען זיך נוקם צו זיין אין זיין פערראַטערישער פרוי.

ווען זי איז געקומען אַהיים, האָט ער איהר אויף אַ שרעקליכען אופן צוגעזיק'ט און לסוף פערשפּאַרט אין אַ פינסטערען און נאַסען קעלער, וואו די אומגליקליכע פרוי איז אָפּגעזעסען 3 חדשים.

פאַר די צרומיגע האָט ער גע'טענה'ט, אַז זיין פרוי איז פערשוואונדען געוואָרען. ווי ער רעכענט, איז זי אַרויסגעפאָהרען צו איהרע קרובים.

מיט דער מאָדנער „פערשווינדונג“ פון דער יונגער פרוי האָט זיך אויך פּעראינטערעסירט דער פערליבטער יונגערמאַן באַנדאַר, וועלכער האָט זיך געוואַנדעט צו דער פּאָליציי. אין רעזולטאַט פון אַ לאַנגער אויספאָרשונג איז די גאַנצע געשיכטע אויפגעקלערט געוואָרען און די אומגליקליכע פרוי איז בעפרייט געוואָרען פון איהר פינסטערען קבר אין וועלכען דער מאַן האָט איהר בעגראָבען לעבעדיגערהייט.

באַנדאַר איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט און בקרוב וועט פאָרקומען דער פּראָצעס.

אינצווישען-צייט האָט די פרוי אַרויסבעקומען אַ גט און האָט חתונה געהאַט מיט קאַגאַנען.

דעם אָנגעקלאָגטען דראָהט אַ שטרענגע שטראָף.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

פּראָטעזען, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס-איינלאַגען געגען פוס-שמערצען אַלס נאָך גיפּס-אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81.

דער רוף פון קערפער

סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן

59

מיט אַ טאָג שפּעטער האָט פּיער געבעטען מ״האָל איהם געבען צייטונגען.

דער פּראָפעסאָר האָט איהם דערלויבט צו לייענען.

— ער טראַכט צו פיל וועגען דעם — האָט דער פּראָפעסאָר געזאָגט סעווערינאַן — מ'דאַרף איהם באַנקומען.

אַפילו פּיער האָט בעמערקט די אומזיכערקייט פון סעווערינאַ'ן און זיך צוגעאיילט צו בערוהיגען:

— איך... האָב נישט מורא...

ער האָט געוואָלט צוגעבען „טייערע“, נאָר איהם איז נישט געלונגען אַרויסצורעדען דאָס וואָרט.

לאַנג האָבען זיינע הענד געצאַנדשעט ביז ער האָט געפונען דאָס, וואָס ער האָט זיך געוואָלט דערגרייכען.

סעווערינאַ האָט איהם געמישט די ווייטען.

אַזוי ווי די בלעטער זענען געווען פול מיט ידיעות וועגען בעלאַדאָנאַ'ן, האָט אויך פּיער זיך פעראינטערעסירט מיט דער דאָזיגער פרוי, צוליב וועלכער ער האָט געליטען אַזאַ עוולה.

ער האָט נישט געקענט רעדען, נאָר יעדעס מאָל ווען ער האָט געוואָלט עפּעס זאָגען, האָבען זיך די אויגען זיינע געווענדעט צו סעווערינאַ'ן און עס האָט זיך דאָך געענטפערט דער מאָמענט, האָבען אומברחמנות'דיג געשפּיגעלט די יונגע פרוי. ווען די דאָזיגע אויגען איז בעשערט געווען צו דערזעהען איבער דעם שענדליכען נאָמען איהר אייגענע פאָטאָגראַפיע.

די צייט איז געגאַנגען.

זי האָט געוואוסט, אַז עס בעהנט זיך די שעה פון איהר אונטערגאַנג:

דינסטאַג פאַרמיטאַג וועט שוין דער אויספאָרשונגס-ריכטער ווסען אַלץ, און היינט איז שוין געווען פרייטאַג.

זונטאַג האָט דאָס דינסטמיידעל געמאָלדען סעווערינאַ'ן, אַז מען רופט איהר צום טעלעפאָן.

— איך בעט עפּעס אַ הער היפּאָליט, — האָט זי אומגערען דערקלערט — און ער רעדט עפּעס אַזוי מאָדנע...

סעווערינאַ איז נישט געווען זיכער ביים נעהמען דאָס טעלעפאָן-רעהרעל. וואָס האָט ער איהר דען געקענט זאָגען?

נישט געבענדיג קיין שום דערקלערונגען, האָט היפּאָליט געפאָדערט, אַז זי זאָל זיך מיט איהם תיכף בעגעגענען לעם דער אָזער'ע ביים בולאָנער וועלדעל.

היפּאָליט האָט פערטראַכטערהייד געכאַפּט אויף די דראָבנע קנייטשען, וואָס האָבען בעדעקט דעם וואַסער-פלאַך.

די פלייצעס זיינע האָבען זיך איינגעבויגען, די באַקען זענען רויט געוואָרען — מיט צוויי וואָכען צוריק וואָלט מען זיך גאָר נישט געקאָנט פאָרשטעלען, אַז אין איהם קאָן פאָרקומען אַזאַ ענדערונג.

ווען סעווערינאַ האָט אָנגעהויבען צו איהם צו רעדען, האָט ער אַ ציטער געטון.

דער ציטער איז איהם אַדורך איבער'ן גאַנצען ריזיגען קערפּער, און אויף די ליפּען האָט זיך איהם אויסגעקלייגט אַביזער שמייכעל.

דאָס שמייכלען איז אָבער באַלד פערשוואונדען.

— זעץ זיך אַוועק! — האָט ער אָנגעוויזען אויף דער לודקע, וואָס איז געשטאַנען צוגעגרייט.

סעווערינאַ איז געווען איבערצייגט אין דעם, אַז ער גייט זי דערמאָרדען, און אַ טיפע רוהיגקייט האָט זי אַרומגענומען.

היפּאָליט האָט עטליכע מאָל אַ בעזעג געטון מיט די רודערס.

ער האָט נישט געמאַכט קיין שום אָנשטרענגונגען, אָבער זיין דערמעלדיגער כוח איז געווען אַזוי גרויס, אַז עס האָט זיך תיכף אַרויסגעטראָגען אויפ'ן מיטען טייך.

דערנאָך האָט ער אַרונטערגעלאָזט די וועסלעס און דורך אַנגבע'דיג אַ זאָג געטון:

— דאָ קאָנען מיר רוהיג אַ שמועס טון וועגען אַלץ... אין אַ שעה וועט מען דיך פערקויפען און פעררוסטען... און דאָ...

די לודקע איז געשוואומען לעם אַנדערע לודקעס, פון וועלכע עס האָבען זיך געטראָגען פריילעכע קולות.

עס איז געווען אַ ליכטיגער זומערדיגער זונטאַג.

— מאַרסעל האָט מיך בעאויפטראַגט, איך זאָל זיך אַדורכרעדען מיט דיר, — האָט היפּאָליט פאָרטגעזעצט — איך דאַרף דיר מיטטיילען, אַז די האָסט נישט וועגען וואָס אומרוהיג צו זיין: ער וועט דיך נישט פעררעטען. איהם פערטיידיגט אַ גוטער אַדוואָקאַט — איך האָב איהם אַליין אויסגעקליבען פאַר איהם. אין דער בעלייטונג פון בעלאַדאָנאַ'ן וואָלט ער זיך געקאָנט גאַנץ רוהיג אַוועקזעצען אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק: ס'וואָלט געווען גאַנץ קלאָר און בולט — אַ ליבעס-דראַמע. אַלץ וואָלט געווען אין אָרדענונג. איך האָב דיך געוואָלט אַרויסגעבען, באַר ער האָט מיך געוואָרענט, אַז אויב איך וועל עס טון, וועט ער זיך מודה זיין אין אַנדערע מאָרדען... אַזאַ איז ער שוין!

ער האָט פערקלעמט מיט די ציינער און אַ זיפץ געטון:

— עס איז דיר געראָטען — אַלבערט האָט דיר געהאָלפען צו ענטלויפען, און איך וועל נישט בריין העלפען... און איצט בעט דיך מאַרסעל מיטטיילען, אַז די זאָלסט וואַרטען אויף איהם... ער וועט איינגעכען אַרויס פון דער טורמע — מ'וועט איהם שוין העלפען... און ער וויל, אַז די זאָלסט בלייבען זיין ווייב... פערשטאַנען?

דער האַרטער בליק פון היפּאָליט'ן האָט גערוהט אויף סעווערינאַ'ן.

זי האָט אָבער אַרויסגערעכנט:

— צי וואָס טויג דאָס אַלץ?! איבערמאָרגען וועט זשוליעטאַ אוועק צום אויספאָרשונגס-ריכטער און מען וועט מיך אַרעסטירען.

— ווער איז עס, זשוליעטאַ?

— מיין קאַמער-מיידעל... זי האָט געזעהען מאַרסעל'ן, ווען ער איז אַנגומעלט געקומען צו מיר...

— וואַרט אַ קאָשט! — האָט היפּאָליט אַ זאָג געטון.

(פאָרטזעצונג קומט).

גארטען-פארוויילונג אין העלענאוו
לטובת דער שורעק-קינדער-היים

די גארטן-פערוויילונג וועט זיין די שענסטע פון היינטיגען סעזאן. א רייכער פראגראם צווישען אנדערע א קאנצערט פון סימפאנישען ארקעסטער. אויפטריט פון די בערימטע „ארדט“ גירלס, פאלקס-לידער, ראמאנסען, רעציטאציעס, מאנאלאגען, אויס געפיהרט פון די בעקאנטע „ארדט“ ארטיסטען מ. דאלסקא, שומאכער א. א. דער הומאריסט ש. יאנאווסקי וועט רעציטירען „לאדזער יודען לייענען“. א פאנטן לאטעריע, א רייכער ביליגער בופעט, טענץ אונטערן פרייען הימעל.

די הכנסה פון דער גארטען-פערוויילונג גייט לטובת דער בעקאנטער וויכטיגער ארבייטער אינסטיטוציע — פאר דער שורעק- קינדער-היים ביים קוראטאריום פון די באראכאוו-שולען. די קינדער-היים איז א וויכטיגע דערציהונגס - אנשטאלט פאר ארבייטער און פאלקס-קינדער, וועלכע ווערען אויסגעהאלטען מיט טיילווייזען עסען, ווערען דערצויגען אונטער דער אויפזיכט פון גוטע. געניטע פע. דאגאגען. די אינסטיטוציע עקזיסטירט שוין העכער צעהן יאהר און איז זעהר בעליבט ביי די ברייטע מאסען אין באלוט.

ס'איז צו דערווארטען, אז די לאדזער בעפעלקערונג וועלען מאסענווייז קומען צו דער אינטערעסאנטער גראנדיעזער גארטען פערוויילונג.

טעלעגראמען

„יעזוס-קריסטוס איז געווען אנ'אריער“
א נייע היטלעריסטישע „טעאריע“

בערלין (יט"א) „דאס וויסען דער נאציאן“ דאס וואכענבלאט, וואס ווערט ארויסגעגעבען דורך דעם רייכס-רעגירונגס - דעפארטאמענט פאר ראסען אבגעלעגענהייטען, פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל א. ט. „צי איז יעזוס געווען א יוד? דער אויטאר פון ארטיקעל קומט צום אויספיהר, אז היות דער גרינץ דער פון קריסטענטום האט נישט געשטאמט פון יהודה, נאר פון גליל, איז דערפון געדרונגען, אז ער איז געווען אנ'אריער.

געשטארבען דער בעקאנטער א"י-כעמיקער דר. ברוך ארענשטיין

ירושלים (יט"א) נאך א קורצער קראנקהייט איז אין תל-אביב געשטארבען אלט פון די בעקאנטסטע כעמיקער אין א"י ד"ר ברוך ארענשטיין. דער פערשטארבענער איז געווען טעטיג אין דער אנדוררטשאפטליכער עקספערימענטאל-סטאציע פון דער יודישער אגענץ און האט געפיהרט פאר-שונגס-ארבייטען אויפ'ן געביט פון דער כעמישער אינדוסטריע. ביים אפענעם קבר האבען דעם פער-

שטארבענעם מספיד געווען ד"ר רייכערט אין נאמען פון דער עקספערימענטאל-סטאציע און ה' בן-צבי — אין נאמען פון ועד-הלאומי.

אנטי-יוד. אונרוהען אין א דארף פון טאמאשאווער קרייז

טאמאשאוו-לוב. (יט"א) אין דארף גרודעק טאמאשאווער קרייז, איז פאריגע וואך בעת א צוזאמענפאהר פון פויערים צום „ארפוסט“ אין ארטיגען קאשציאל, געקומען צו אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען. צוליב א נישטיגען אינצידענט האבען די פערזאמעלטע פויערים איבערגעקעהרט די טישלעך פון די יודישע הענדלער און פיל פון זיי געשלאגען. די יודען האבען געליטען גרויסע היזקות. די אנגעקומענע פאליציי האט צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

קליינע א"י-כראניק

ירושלים (יט"א) די אראבישע אגריקולטור-שול אין מזל-טרם (געגרינדעט אויפ'ן פאנד פון שאצבאיער יוד כדורי), האט די טעג ארויסגעגעבען די ערשטע דיפלאמען 28 אבסאלווענטען פון דער שול.

די רעגירונג האט צוגעזאגט צו עפענען די יודישע אגריקולטור - שול פון כדורי - פאנד אין הערבסט ה. י.

ירושלים (יט"א) דער בעקאנטער פעדאגאג און שריפטשטעלער ד"ר חיים הררי פייערט איצט זיין 50-טען געבורטסטאג-יובילעאום. ד"ר הררי, וועלכער איז לעהרער פון הרצליה-גימנאזיום אין תל-אביב, איז גלייכצייטיג א בעקאנטער ליטעראטור-קריטיקער. ער האט זיך אויך קונה-שם געווען מיט זיינע איבערזעצונגען אין העבראיש פון דער וועלט-ליטעראטור.

ירושלים (יט"א) דאס אפעלאציאנס-געריכט אין אמאן, דער הויפטשטאט פון עבר-הירדן האט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון פרידענס-געריכט אין עס-סאלט, וואס האט פער'משפט פיר אראבער צו 12 טעג תפיסה יעדערן פאר בעפאלען אנ'אויטאבוס מיט יודישע פאסאזשירען.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער- שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9— 1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

היינט און פארג. טעג! מעכטיגע פרעמיערע פון סופערפילם פון Metro Godwyn Mayer
„פארוואס האב איך געזינדיגט“
מעכטיגע לעבענס-דראמע מיט דער פרעכטיגער טראגיקערין Helena Heyes אין דער הויפטראלע. אין די איבריגע ראלען: Neil Hamilton, Jean Herscholt
אויפער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און אקטואליטעטען. דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט און געקיהלט. אנהייב אין געוו. טעג 5 נאכמ., שבת און זונטאג 2 בייטאג.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

צו פערמיטען 2 שטובען מיט א קיך זוניגע, פראנט, 1 שטאק מיט אלע בעקוועמליכקייטען ווי אויך א געוועלב מיט 2 צימערן און קיך עווענטועל מיט א קיך. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט קילינסקיעגא 240 ביים ווירט. 4003

פרייע פאסטענס

עס ווערט געזוכט א פעהיגער שיקיונגע. צו ערפאהרען אין סאדע-וואסער-געשעפט, זגערזשער 23. 4001

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע אבערלאך-נייהערין צו סוועטערס. זוואדזקא 19 אין הויף, רעכטס, פארטער, צווייטען איינגאנג. 4009

ס'ווערט געזוכט א יונגעל צו רענדערמאשינדלעך, וועלכער זאל שוין עפעס קענען ביי מ. פרענקעל, פולנאצנע 27.

פערשידענעס

מאנטאג איז פערלוירען געווארען אויף זאוואדזקא אדער ציגעל-גאס א רייזע-שיין צוריקצופאהרען פון זבאנשין קיין פראנקפורט אויפ'ן נאמען פון חנה גליקסמאן. דער שיין האט פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. אפצוגעבען געגען בעלוינונג אין אדמיניסטראציע. 4002

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Izraela Bornsztajna zam przy ul. Piotrkowskiej 27. 4000

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

עפענטליכע ווארנונג!

אזוי ווי איך האב א פראצעס מיט מיין שווער אישע מאיר אייזענבערג, באלוט, צעגלאנא 10, צוליב א פאמיליען-מחלוקה, וואס מ'קען נישט אין קורצען איבערגעבען, יעצט נעהען זיי אויך מאכען טראץ פיל ווארענונגען א חתונה מיט א טאכטער אין מיין שטוב און אזוי ארום מעגליך מאכען א שנורעדער מיט מיין מעבעל א. ד. ג. השרן איך זיי, אז טראץ זייער מיט ס'געוואלד-גיין, וועל איך קיין חתונה אין מיין שטוב נישט לאזען מאכען.

יעקב לאנדא, 64 זגערזשער 64. 3998

BILANS SUROWY
Łódzkiego Banku Depozytowego, Sp. Akc.
w Łodzi
na dzień 1 lipca 1933 r.

STAN CZYNNY

	Zł.	gr
Kasa i sumy do dyspozycji	837694	47
Waluty zagraniczne . .	586012	73
Papiery wartościowe . .	912235	99
Banki krajowe	2182382	90
„ zagraniczne . .	1128089	88
Weksle zdyskontowane .	6205184	21
Rachunki bieżące . . .	8502492	72
Ruchomości	62381	04
Nieruchomości	206857	32
Różne rachunki	285830	53
Koszty handlowe . . .	600770	33
Oddziały	1068929	44
Suma bilansowa:	22578861	56
Udzielone gwarancje Zł.	1613871	—
Inkaso	2079157	26
Razem Zł.	26271889	82

STAN BIERNY

	Zł.	gr
Kapitały własne: a) zakładowy 2.520.000.— b) zapasowy 1.260.000 — c) amortyz. 24.822.87	3804822	87
Wkłady i rachunki bieżące	10889106	61
Zobowiązania inkasowe .	214326	09
Redyskonto weksli . . .	2277992	92
Banki krajowe	2329654	24
„ zagraniczne . . .	833666	82
Proc. prowizje i różne zyski	837036	37
Oddziały	1003413	42
Różne rachunki	208461	34
Zyski z lat ubiegłych .	180380	88
Suma bilansowa:	22578861	56
Zobow. z tyt. udziel. gwar.	1613871	—
Różni za inkaso . . .	2079157	26
Razem Zł.	26271889	82

Dr. J. MANDELTORT
רענטגען-קאבינעט
נעהמט אן
וואלטשאנסקא 18 (ושעלאנא 8)
טעלעפאן 24-240

לעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

Dr. med.
I. Rozenfeld
אוירען, נאז און האלז-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
8 זאוואדזקא 8, טעל. 53-241
נעהמט אן פון 2.30—4.30

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40-159
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 — 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantora
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5
טעל. 22-112
נעהמט אן פון 1-3 און פון 6-8 אוו.
לעטשניצע-פרייזען.

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
N. GOLDBLUM
przeprowadził się
na ul. Piotrkowską 85
tel. 106-79

לעטשניצע כראברעגא 4 רוג זגערזשער 87
נעהמט אן קראנקע פון אלע ספעציאליטעטן
וויזיט 3 זל.
ווענעראלאגישער קאבינעט. 3371

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט“
די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער שטאט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער וויט שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ 4 „
זאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „
איבער דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אין היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman